

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Teoretické a praktické aspekty občanských sdružení

Theoretical and Practical Aspects of Civic Associations

Student: Bc. Iva Neboráková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.

Ostrava 2010

Zadání DP

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, mimo přílohy č. 1 a 2 vypracovala samostatně. Přílohu č. 9, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 30. 04. 2010

.....

Bc. Iva Neboráková

Děkuji paní Ing. Alžbětě Urbancové, Ph.D., vedoucí mé diplomové práce, za odborné vedení a čas věnovaný na objasnění připomínek. Dále děkuji také pracovníkům občanského sdružení M.O.S.T., jmenovitě Ing. Janě Neborákové a Ing. Petru Ďáskovi, za spolupráci, poskytnutý čas a cenné informace.

Obsah

1. Úvod	1
2. Právní úprava, účetní a daňová problematika občanských sdružení	3
2.1 Základní právní aspekty občanských sdružení	3
2.1.1 Výklad pojmu „občanské sdružení“	3
2.1.2 Vznik a registrace občanského sdružení	4
2.1.3 Činnost občanského sdružení	5
2.1.3.1 Stanovy	5
2.1.3.1.1 Změny stanov	6
2.1.3.2 Právní jednání	6
2.1.4 Zánik občanského sdružení	7
2.1.4.1 Likvidace	7
2.2 Účetnictví občanských sdružení	9
2.2.1 Zákon o účetnictví	9
2.2.1.1 Možnost účtovat v soustavě jednoduchého účetnictví	10
2.2.1.2 Rozsah vedení účetnictví	11
2.2.2 Vyhláška č. 507/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví.....	12
2.2.3 Vyhláška č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví	12
2.2.4 Majetek občanského sdružení	13
2.2.5 Účetní uzávěrka a účetní závěrka	14
2.2.5.1 Rozvaha	15
2.2.5.2 Výkaz zisku a ztráty	16
2.2.6 Výroční zpráva	16
2.3 Daně občanských sdružení	17
2.3.1 Daně z příjmů	17
2.3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob	17
2.3.1.2 Daň z příjmů právnických osob	18
2.3.1.2.1 Příjmy, které jsou předmětem daně	19
2.3.1.2.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně	19
2.3.1.2.3 Příjmy osvobozené od daně	19
2.3.1.2.4 Zjišťování základu daně	20

2.3.2 Daň silniční	21
2.3.3 Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí	23
3. Činnost Občanského sdružení M.O.S.T.	24
3.1 Základní charakteristika sdružení	24
3.2 Stanovy sdružení	25
3.3 Orgány sdružení	26
3.3.1 Valná hromada	26
3.3.2 Rada sdružení	27
3.3.3 Předseda sdružení	27
3.3.4 Revizor sdružení	28
3.4 Aktivity sdružení	28
3.5 Způsoby prezentace sdružení	29
3.6 Majetek sdružení	29
3.7 Účetnictví sdružení	30
3.8 Daňová problematika sdružení	30
3.8.1 Daň z příjmů	30
3.8.2 Daň darovací	31
4. Analýza hospodaření a financování Občanského sdružení M.O.S.T.	32
4.1 Analýza dosavadních způsobů financování sdružení.....	32
4.1.1 Zisk z vlastní činnosti	32
4.1.1.1 Festival pro Tibet a drobné akce sdružení.....	33
4.1.1.2 Prodej	34
4.1.1.3 Aukce v roce 2009	35
4.1.2 Veřejná sbírka	35
4.1.3 Granty a dotace na Festival pro Tibet a ostatní akce	37
4.1.4 Grant Ministerstva zahraničních věcí	38
4.1.5 Dary na provoz sdružení	39
4.1.6 Reklama	40
4.1.7 Ostatní příjmy	41
4.1.8 Zhodnocení financování sdružení za jednotlivé roky	41
4.1.8.1 Shrnutí	45
4.2 Návrhy na zlepšení financování	46
4.2.1 Zvýšení samofinancování ziskem z prodeje výrobků	46
4.2.2 SWOT analýza	50

4.2.2.1 Silné stránky	51
4.2.2.2 Slabé stránky	53
4.2.2.3 Příležitosti	55
4.2.2.4 Ohrožení	57
5. Závěr	59
Seznam použité literatury	61
Seznam zkratk	
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	

1. Úvod

Existence neziskového sektoru má v českých zemích dlouhodobou tradici. Kořeny dobročinných aktivit sahají k samotným počátkům českých dějin a jsou spojeny s působením křesťanské filozofie a s jejím učením o lásce k bližnímu.

V novodobé historii se vliv neziskových organizací mění v závislosti na střídání autoritářských a demokratických režimů. Omezené právo na sdružování občanů a ojedinělé projevy občanské aktivity, které jsou tvrdě potlačeny, jsou v průběhu 80. let nahrazovány aktivitami občanských sdružení, které se postupně rozšiřují do většiny oblastí života společnosti, což přispívá ke svržnutí komunistického režimu a obnově demokratických poměrů. Od roku 1989 u nás dochází k výraznému rozvoji neziskového sektoru.

V současnosti se český neziskový sektor neustále rozrůstá, avšak v porovnání se západoevropskými státy je jeho velikost stále značně podprůměrná. Ekonomická podpora neziskového sektoru ze strany státu se neustále zvyšuje, neroste však úměrně k nárůstu počtu neziskových organizací, čímž se tedy snižuje množství prostředků, které může stát poskytnout jedné organizaci.

Všechny neziskové organizace by se proto měly již od svého vzniku zabývat fundraisingem, neboli způsoby získávání prostředků pro svou činnost. Je pravda, že většina neziskových organizací zpočátku po svém založení využívá především dobrovolnickou práci, která vyplývá z nadšení pro danou oblast zájmu. Pokud však chce organizace dlouhodobě fungovat efektivně a profesionálně a nechce se strachovat o svou budoucí existenci, musí svou činnost zabezpečit i finančně a vypracovat plán, jak získávat prostředky pravidelně.

Cílem této diplomové práce je na základě analýzy dosavadních zdrojů financování občanského sdružení M.O.S.T. zjistit, z kterých zdrojů plyne tomuto sdružení největší část příjmů, zda jsou využívány zdroje vhodné nejen na financování charitativních projektů, ale také na zajištění existence samotného sdružení v daném roce i v letech následujících. Dále budou prostřednictvím SWOT analýzy podány návrhy nejen v oblasti financování, ale také v jiných oblastech, jejichž zlepšení by napomohlo efektivnějšímu a profesionálnějšímu fungování sdružení.

Úvodní část této práce se zabývá základními informacemi, které se týkají fungování občanských sdružení z hlediska právních předpisů – jejich vznik, činnost a zánik, způsob vedení účetnictví a problematika základních daní. Následuje stručné představení občanského sdružení M.O.S.T., zejména jeho historie, organizační struktury, aktivit a účetní a daňové problematiky. V poslední, výzkumné části, jsou analyzovány veškeré zdroje financování tohoto občanského sdružení za celou dobu jeho existence, je sestavena SWOT analýza a na základě zjištěných výsledků jsou podány návrhy a doporučení na zlepšení, zejména v oblasti financování.

2. Právní úprava, účetní a daňová problematika občanských sdružení

2.1 Základní právní aspekty občanských sdružení

2.1.1 Výklad pojmu „občanské sdružení“

Občanská sdružení patří mezi nevýdělečné organizace, tzn. že nejsou založeny nebo zřizovány za účelem podnikání, což však nutně neznamená, že nemohou dosahovat zisku. U těchto organizací se ale klade větší důraz na plnění jejich hlavního poslání než na výši dosahovaného příjmu.

Pojem „nevýdělečná organizace“ není nikde přesně definován, v **zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „zákon o daních z příjmů“) však najdeme výčet jednotlivých typů „organizací, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání“ jako jedněch z poplatníků daně z příjmů právnických osob (§ 18 odst. 8).

Jednotlivé typy neziskových organizací jsou upravovány samostatně v různých zákonech – právní úprava občanských sdružení je obsažena v **zákoně č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „zákon o sdružování“). Právo na sdružování je obsaženo již v ústavním právu České republiky v Listině základních práv a svobod vyhlášené usnesením předsednictva České národní rady pod č. 2/1993 Sb., toto právo zde není omezeno českým občanstvím ani věkem.

Občanské sdružení je samostatnou právnickou osobou, jeho členy mohou být fyzické i právnické osoby. Tato právní forma se zakládá především k uspokojování zájmů svých členů nebo občanů v jejím okolí, a to v rozmanitých oblastech – kultura, sportovní aktivity, ekologie, zájmové činnosti dětí a mládeže, umělecká činnost apod. Výhodou této právní formy je také nízká ekonomická zátěž – při vzniku není povinnost jakýchkoliv majetkových vkladů.

Jednotlivá sdružení, která mají stejný zájem nebo usilují o společný cíl, spolu mohou uzavírat smlouvy o součinnosti. Prostřednictvím této smlouvy může být vytvořen „Svaz zúčastněných sdružení“, který je právnickou osobou a řídí se taktéž zákonem o sdružování.

Zákon o sdružování upravuje svobodné sdružování občanů s výjimkou sdružování:

- v politických stranách a v politických hnutích,
- v církvích a náboženských společnostech,
- k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání.

2.1.2 Vznik a registrace občanského sdružení

Vznik občanského sdružení nepodléhá žádnému povolení státního orgánu – vzniká na základě registrace u Ministerstva vnitra (dále jen „MV“). MV má povinnost do 7 dnů oznámit vznik občanského sdružení Českému statistickému úřadu, který vede evidenci sdružení.

Návrh na registraci podává přípravný výbor – nejméně 3 občané, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let. Návrh musí obsahovat jména a příjmení těchto osob, jejich data narození, bydliště a upřesnění, který z členů přípravného výboru starší 18 let je oprávněn jednat jménem tohoto výboru. Návrh musí být podepsán všemi členy přípravného výboru, podpisy nemusí být úředně ověřeny. K návrhu na registraci musí být připojeny ve dvou vyhotoveních také stanovy. Podání návrhu nepodléhá žádnému správnímu poplatku.

Pokud návrh neobsahuje povinné náležitosti nebo jsou uvedené údaje neúplné či nepřesné, MV je povinno na tyto skutečnosti do 5 dnů od návrhu upozornit přípravný výbor. Řízení o registraci je zahájeno dnem, kdy MV obdrží návrh bez jakýchkoli vad.

MV může registraci odmítnout pouze v případě, že:

- se jedná o politickou stranu či hnutí, církev či náboženskou společnost nebo osobu založenou k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání,

- jsou stanovy v rozporu s požadavkem svobody sdružování (někdo je nucen ke členství ve sdružení, nesmí svobodně vystoupit nebo svým členstvím sobě nebo někomu jinému způsobuje újmu) nebo
- se jedná o nedovolené sdružení:
 - sdružení s cílem popírat nebo omezovat práva občanů z důvodu jejich národnosti, rasy, pohlaví, politického názoru, náboženského vyznání, sociálního postavení apod.,
 - sdružení plánující dosahování svých cílů nelegální cestou,
 - ozbrojená sdružení (výjimku tvoří sdružení držící střelné zbraně pro sportovní účely nebo k výkonu práva myslivosti).

V ostatních případech je MV povinno registraci provést, a to do 10 dnů od zahájení řízení o registraci. Dále musí zřizenci přípravného výboru poslat jedno vyhotovení stanov s vyznačením dne registrace, kterým je den odeslání.

2.1.3 Činnost občanského sdružení

2.1.3.1 Stanovy

Nedokonalá zákonná úprava některých oblastí činnosti občanských sdružení by měla vést k podrobnější úpravě vymezených problematik ve stanovách. Zakládající členové by se měli zamyslet, jaké otázky bude pravděpodobně nutno v průběhu existence sdružení řešit, a měli by definovat postup řešení při těchto skutečnostech ve stanovách.

Povinnými náležitostmi stanov jsou:

- **název sdružení** – musí se výrazně lišit od již existujících právnických osob, které vyvíjejí činnost na území ČR, a od dalších specifických subjektů; nesmí být klamavý (nesmí vzbuzovat dojem, že se jedná např. o jinou právní formu apod.); od roku 2008 již není povinnost mít v názvu dodatek „o. s.“ nebo „občanské sdružení“,
- **sídlo sdružení** – musí být uvedeno skutečné sídlo, tedy místo, kde je opravdu umístěna správa sdružení a kde ji veřejnost může najít; vzhledem k požadavkům MV by ve stanovách měla být uvedena celá adresa sídla,

- **cíl činnosti sdružení,**
- **orgány sdružení** – úprava je plně ponechána na členech, často se vytvářejí orgány podle vzoru obchodních společností (např. valné hromady, dozorčí rady, statutární orgány); je třeba upravit způsob ustavování těchto orgánů, rozsah jejich činnosti, popř. funkční období,
- **ustanovení o organizačních jednotkách** – pokud občanské sdružení vytvoří organizační jednotku, která může jednat svým vlastním jménem (má vlastní právní subjektivitu), musí to být ve stanovách uvedeno,
- **zásady hospodaření sdružení** – způsob, jak bude sdružení získávat prostředky a jak s nimi bude nakládat.

2.1.3.1.1 Změny stanov

Během činnosti sdružení dochází velmi často k potřebě změnit určité skutečnosti – o některých je nutno informovat MV, jiné to nevyžadují.

Mezi změny, které se nemusí oznamovat, patří např. změna osoby, která je statutárním orgánem. Ve stanovách je totiž většinou uvedena pouze funkce statutárního orgánu (zda se jedná o jednatele, předsedu, prezidenta apod.), zda se jedná jen o jednu nebo více osob, funkční období a způsob ustanovení (kdo jej volí). Jména a další osobní údaje o statutárním orgánu ve stanovách uvedeny nebývají, tzn., že změna statutárního orgánu nevede ke změně stanov a nemusí se tedy na MV oznamovat.

Pokud by však tyto konkrétní údaje ve stanovách uvedeny byly, nebo pokud dojde např. ke změně způsobu volby statutárního orgánu, změně sídla, názvu sdružení, cíle jeho činnosti, zásad hospodaření nebo ke změně jakýchkoliv dalších údajů, které jsou ve stanovách uvedeny, oznamovací povinnost zde vzniká. Změnu stanov musí sdružení oznámit MV písemně do 15 dnů ode dne schválení změny a přiložit text změny (nebo úplné aktuální znění stanov) ve dvou vyhotoveních. Pokud tato změna splňuje zákonné požadavky, MV do 10 dnů od doručení jedno vyhotovení zašle zpět sdružení s tím, že danou změnu bere na vědomí.

2.1.3.2 Právní jednání

Právní úkony jménem občanského sdružení mohou činit ty osoby, které jsou k tomu zákonem oprávněny, tedy **statutární orgány**. Jednání statutárního orgánu je neomezené, je tedy oprávněn jednat vůči třetím osobám ve všech věcech. Pokud je jeho oprávnění omezeno

stanovami, při porušení může sdružení po statutárním orgánu požadovat náhradu škody, vůči třetím osobám je však toto omezení neúčinné.

Další způsob jednání za sdružení je **zákonné zastoupení** – stanovami nebo jiným vnitřním předpisem je určeno, které další osoby (členové nebo pracovníci) mohou činit za sdružení právní úkony. Tento způsob jednání vychází z praktických potřeb konkrétního sdružení vzhledem k povaze jeho činnosti.

V úvahu také přichází **zastoupení na základě plné moci** – zmocněncem může být fyzická i právnická osoba, musí zde být uvedeno, na které činnosti se plná moc vztahuje.

2.1.4 Zánik občanského sdružení

Protože je tato problematika v zákoně o sdružování občanů upravena rozporuplně (hovoří se zde pouze o zániku, ne o zrušení), dle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se v tomto případě postupuje dle **zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „obchodní zákoník“), a zániku občanského sdružení předchází jeho zrušení.

Občanské sdružení se zrušuje:

- **dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením** (pokud není ve stanovách určeno, který orgán o tom rozhoduje, pak je jím nejvyšší orgán sdružení); zrušení je třeba oznámit MV do 15 dnů,
- **pravomocným rozhodnutím MV o jeho rozpuštění** (ze stejných důvodů, při kterých je MV oprávněno odmítnout registraci sdružení, pokud sdružení i po upozornění MV v této činnosti pokračuje).

2.1.4.1 Likvidace

„Nepřechází-li celé jmění na právního nástupce (zrušení bez likvidace), je třeba provést majetkové vypořádání – likvidaci. Likvidace je zákonem upravený postup, při kterém dochází k mimosoudnímu vyrovnání majetkových vztahů zanikající právnické osoby“.¹⁾

¹⁾ KOČÍ, P., KABELOVÁ, K., AUJEZDSKÝ, J., LERCHOVÁ, S., NÁHLOVSKÁ, J. *Nevýdělečné organizace 2009*. Praha: ASPI, a.s., 2009. 316 s. ISBN 978-80-7357-415-4.

Postupuje se podle obchodního zákoníku. Do likvidace vstupuje sdružení ke dni, k němuž je zrušeno, od této chvíle do zániku používá ve svém názvu dodatek „v likvidaci“.

Likvidátora stanoví buď statutární orgán sdružení (pokud není stanovami určeno jinak) nebo MV (v případě, že ke zrušení sdružení došlo z jeho rozhodnutí, nebo pokud sdružení samo likvidátora bez zbytečného odkladu nejmenuje).

Likvidátor:

- je oprávněn za sdružení jednat, pouze však ve věcech směřujících k likvidaci sdružení,
- musí oznámit vstup sdružení do likvidace všem známým věřitelům a zveřejnit tuto skutečnost nejméně dvakrát s alespoň dvoutýdenním časovým odstupem v Obchodním věstníku pro ostatní věřitele (ti musí mít možnost přihlásit své pohledávky ve lhůtě minimálně 3 měsíce),
- sestaví ke dni vstupu sdružení do likvidace zahajovací likvidační rozvahu a soupis jmění (povinnost sestavit účetní závěrku ke dni předcházejícímu dni vstupu do likvidace má statutární orgán),
- pokud zjistí, že je sdružení v úpadku (má peněžité závazky více než 30 dní po lhůtě splatnosti u více věřitelů a není schopno je splatit) nebo že je předloženo (má více věřitelů a souhrn závazků převyšuje jeho majetek), musí bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh,
- sestaví zprávu o průběhu likvidace s návrhem na rozdělení likvidačního zůstatku (přednostně jsou uspokojeny pohledávky třetích osob, pak až jsou rozděleny podíly na likvidačním zůstatku mezi členy sdružení),
- ke dni zpracování návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku sestaví účetní závěrku,
- do 30 dnů po skončení likvidace podá návrh na výmaz sdružení z registru MV.

K zániku sdružení dochází až jeho výmazem z registru MV. Zánik sdružení oznámí MV Českému statistickému úřadu do 7 dnů ode dne, kdy se o něm dozvědělo.

2.2 Účetnictví občanských sdružení

Účetnictví občanských sdružení je upraveno těmito předpisy:

- **zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „zákon o účetnictví“),
- **vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví** (dále jen „vyhláška č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví“),
- **vyhláška č. 507/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví** (dále jen „vyhláška č. 507/2002 Sb. pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví“),
- **české účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „ČÚS“) - občanská sdružení, která vedou účetnictví, se řídí ČÚS č. 401 – 414. Oblasti, kterých se jednotlivé standardy týkají, jsou uvedeny v příloze č. 1.
- **interní účetní směrnice** - účetní jednotky mají povinnost vést v písemné formě své interní účetní směrnice (interní předpisy, pokyny, příkazy), ve kterých upřesňují a vysvětlují postup účtování v oblastech, které nejsou přesně vymezeny právními předpisy. Tato povinnost vychází ze zákona o účetnictví (např. směrnice o oceňování, odpisování, o inventarizaci aj.) a z vyhlášek Ministerstva financí (např. směrnice o normách přirozených úbytků zásob, o kursových rozdílech aj.).

2.2.1 Zákon o účetnictví

Zákon o účetnictví se vztahuje dle § 1 odst. 2 mimo jiné i na právnické osoby, které mají sídlo na území ČR, tudíž se tímto zákonem musí řídit i občanská sdružení, která se rovněž považují za účetní jednotky. Dle § 4 jsou povinna vést účetnictví ode dne svého vzniku (den registrace u MV) až do dne svého zániku (den výmazu z rejstříku vedeného MV).

Mezi **základní povinnosti** účetní jednotky patří zejména:

- „zachytit skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví (účetní případy) účetními doklady,
- zaznamenávat účetní případy v účetních knihách (účetní zápisy),
- inventarizovat majetek a závazky,
- dodržovat stálost metod při uspořádání a označování položek účetní závěrky, jejich obsahové vymezení a způsoby ocenění,
- účtovat o aktivech a pasivech a o nákladech a výnosech a zobrazovat je v účetní závěrce samostatně bez jejich vzájemného zúčtování,
- vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.“²⁾

Účetním obdobím může být dle § 3 odst. 2 a 3 zákona o účetnictví kalendářní rok nebo s povolením Ministerstva financí také hospodářský rok (sdružení k tomu musí mít řádný a objektivní důvod).

2.2.1.1 Možnost účtovat v soustavě jednoduchého účetnictví

Od vytvoření zákona o účetnictví došlo k řadě jeho novelizací. Původně mohla občanská sdružení účtovat v soustavě jednoduchého účetnictví v případě, že nepodnikala nebo že jejich příjmy v předchozím roce nedosáhly výše 3 miliony Kč; od roku 2002 (4.novelizace) v případě, že jejich veškeré příjmy nedosáhly 6 milionů Kč.

V roce 2004 dochází k 6. novelizaci, při které jsou zrušeny pojmy „jednoduché účetnictví“ (změnilo se na daňovou evidenci, ta se však týká pouze fyzických osob) a „podvojně účetnictví“ (pro podvojně účetnictví se od této chvíle užívá pouze pojem „účetnictví“).

Některým neziskovým organizacím (mezi nimi i občanským sdružením) však byla ponechána možnost účtovat v soustavě jednoduchého účetnictví, pokud v něm účtovaly k 31. 12. 2003. Tato výjimka původně platila jen pro rok 2004, poté se prodloužila na další 2 roky a nakonec se změnou § 38a zákona o účetnictví od 1. 1. 2008 se možnost vedení

²⁾ KOČÍ, P., KABELOVÁ, K., AUJEZDSKÝ, J., LERCHOVÁ, S., NÁHLOVSKÁ, J. *Nevýdělečné organizace 2009*. Praha: ASPI, a.s., 2009. 316 s. ISBN 978-80-7357-415-4.

jednoduchého účetnictví ponechává na neurčito, pokud celkové příjmy těchto vybraných neziskových organizací za poslední účetní období nepřesáhnou 3 miliony Kč.

2.2.1.2 Rozsah vedení účetnictví

Od roku 2004 je nově definován pojem „rozsah vedení účetnictví“ – pokud zákon o účetnictví nebo jiný právní předpis nestanoví jinak, musí účetní jednotky vést účetnictví v plném rozsahu. Dle § 9 odst. 3 písm. a) zákona o účetnictví mohou vybrané neziskové organizace (mezi nimi i občanská sdružení) vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

Vedení účetnictví ve **zjednodušeném rozsahu** podle § 13a zákona o účetnictví znamená, že účetní jednotky:

- ve svém účtovém rozvrhu mohou uvést pouze účtové skupiny,
- mohou spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize (nemusí vést knihy analytických ani podrozvahových účtů),
- tvoří opravné položky a rezervy pouze podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- neoceňují majetek a závazky reálnou hodnotou podle § 27 zákona o účetnictví a
- sestavují účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu.

Shrnutí

Občanská sdružení účtující k 31. 12. 2003 v soustavě jednoduchého účetnictví mohou i nadále vést jednoduché účetnictví dle vyhlášky č. 507/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví, pokud jejich celkové příjmy za poslední účetní období nedosáhlo 3 milionů Kč. Sdružení, jejichž příjmy přesáhly tuto částku, nebo sdružení vznikající nově od 1. 1. 2004 mohou vést účetnictví dle vyhlášky č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví, ve zjednodušeném rozsahu.

2.2.2 Vyhláška č. 507/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví

Přesto, že tato vyhláška je již od roku 2004 neplatná a pojem „jednoduché účetnictví“ se již nepoužívá, je možné při splnění podmínek podle ní i nadále postupovat.

Vyhláška upravuje obsahové vymezení účetních knih v soustavě jednoduchého účetnictví k zajištění sestavení přehledů dle § 15 odst. 5 původního zákona o účetnictví (Přehled o majetku a závazcích a Přehled o příjmech a výdajích). Tento paragraf byl po zrušení pojmu „jednoduché účetnictví“ odstraněn.

Účetními knihami zde jsou:

- peněžní deník,
- kniha pohledávek a závazků,
- pomocná kniha o ostatních složkách majetku,
- pomocná kniha o závazcích z pracovněprávních vztahů.

Pro oceňování majetku a závazků použijí účetní jednotky přiměřeně příslušná ustanovení vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

2.2.3 Vyhláška č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví

Tato vyhláška upravuje:

- rozsah a způsob sestavování účetní závěrky,
- obsahové vymezení položek rozvahy (majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv),
- obsahové vymezení položek výkazu zisku a ztráty (náklady, výnosy, výsledek hospodaření),
- obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze účetní závěrky,

- směrnou účtovou osnovu,
- účetní metody a jejich použití (oceňovací rozdíly, opravné položky, odpisování, tvorba a použití rezerv, kursové rozdíly, oceňování souboru majetku aj.),
- metodu přechodu z jednoduchého účetnictví na účetnictví.

Přílohou č. 3 této vyhlášky je směrná účtová osnova. Její účtové třídy a skupiny jsou uvedeny v příloze č. 2.

2.2.4 Majetek občanského sdružení

Občanská sdružení nabývají majetek stejně jako ostatní fyzické a právnické osoby, tento majetek je však majetkem sdružení a členům, kteří ze sdružení vystoupí, nevzniká žádný nárok na výplatu podílu z tohoto majetku. Nejčastější způsoby pořízení majetku jsou:

- **koupě** – na základě *kupní smlouvy* (pořízení movitého majetku, ten je oceněn pořizovací cenou); *převod nemovitosti* (pořízení nemovitého majetku),
- **vlastní výroba** – majetek je vytvořen vlastní činností a oceněn vlastními náklady,
- **dar** – *věci movité* jsou oceněny cenou obvyklou, *u nemovitostí* se vyžaduje ocenění znalcem; účetní odpisy mohou být uplatněny, avšak daňové ne,
- **členské příspěvky** – člen převedením majetku splácí svoji členskou povinnost; majetek je oceněn výší členského příspěvku, z této částky se také odepisuje,
- **dotace na pořízení hmotného majetku** – majetek může být pořízen pouze z dotace nebo částečně uhrazen z vlastních zdrojů; „majetek se eviduje na příslušném majetkovém účtu v celkové pořizovací ceně a o hodnotu přijaté dotace se zvýší vlastní jmění, stanoví se částka odpisů připadající hodnotě dotace za každé účetní období a o tuto částku se zvýší hodnota jiných ostatních výnosů se současným snížením účtu vlastního jmění“³⁾; daňové odpisy se řídí dle zákona o daních z příjmů, kde je v § 29 odst. 1 řečeno, že se vstupní cena pořizovaného majetku nebo jeho technického zhodnocení snižuje o dotace a granty poskytnuté z vyjmenovaných zdrojů, pokud se tyto prostředky neúčtují podle zákona o účetnictví ve prospěch výnosů (příjmů).

³⁾ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace : vznik, účetnictví, daně*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2007. 238 s. ISBN 978-80-7263-404-0.

2.2.5 Účetní uzávěrka a účetní závěrka

Účetní informace musí podávat věrný a poctivý obraz skutečnosti, proto je třeba před samotným sestavením výkazů **provést určité operace**, jako jsou: provedení inventarizace a vyúčtování inventarizačních rozdílů, vyúčtování kurzovních rozdílů, dohadných položek, opravných položek k pohledávkám a odpisy pohledávek, zásoby na cestě a nevyfakturované dodávky, tvorba a zúčtování rezerv aj.

Následuje **uzavírání účetních knih** – zjistí se:

- obraty stran MD a D jednotlivých účtových skupin,
- konečné zůstatky rozvahových (aktivních a pasivních) účtových skupin,
- konečné zůstatky výsledkových (nákladových a výnosových) účtových skupin,
- základ daně a splatná daňová povinnost k dani z příjmů právnických osob,
- účetní výsledek hospodaření po zdanění převodem nákladových účtových skupin na vrub účtu 963 (Účet výsledku hospodaření) a převodem výnosových účtových skupin ve prospěch účtu 963.

Poté se převedou také konečné zůstatky rozvahových účtových skupin a zůstatek účtu 963 na účet 962 (Konečný účet rozvažný) a může se sestavit účetní závěrka.

Účetní závěrku (dále jen „ÚZ“) dle § 18 odst. 1 zákona o účetnictví tvoří :

- rozvaha (bilance),
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha – doplňuje a vysvětluje informace k předchozím výkazům; informuje taktéž o výši splatných závazků pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o výši splatných závazků veřejného zdravotního pojištění a o výši evidovaných daňových nedoplatků.

Součástí účetní závěrky může být také přehled o peněžních tocích nebo přehled o změnách vlastního kapitálu (některé účetní jednotky je musí sestavovat vždy).

Účetní závěrka musí dle § 18 odst. 2 zákona o účetnictví obsahovat:

- informaci, že se jedná o občanské sdružení,
- název a sídlo občanského sdružení,
- identifikační číslo občanského sdružení (přidělené MV),
- účel, pro který bylo občanské sdružení zřízeno,
- rozvahový den (den, ke kterému se sestavuje ÚZ a uzavírají se účetní knihy – řádná nebo mimořádná ÚZ) nebo jiný okamžik, ke kterému se ÚZ sestavuje (jedná se o mezitímní ÚZ, kdy účetní jednotky neuzavírají účetní knihy),
- okamžik sestavení ÚZ,
- musí být připojen podpisový záznam statutárního orgánu.

Dle § 31 odst. 2 písm. a) zákona o účetnictví se účetní závěrka musí uschovat po dobu 10 let počínajících koncem účetního období, kterého se týká. Občanská sdružení nemusí mít ÚZ ověřenou auditorem.

Občanská sdružení účtující v soustavě jednoduchého účetnictví, sestavují pouze:

- Přehled o majetku a závazcích a
- Přehled o příjmech a výdajích.

2.2.5.1 Rozvaha

Rozvaha je stavový výkaz, ve kterém účetní jednotka vykazuje stav svého majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv k určitému okamžiku, zpravidla k poslednímu dni účetního období. Poskytuje nám přehled o struktuře majetku (aktivech) a o zdrojích, za které byl tento majetek pořízen (pasivech). V rozvaze se uvádějí údaje v brutto hodnotách, druhý sloupec je vyhrazen pro korekce (opravné položky a oprávky k dlouhodobému majetku), třetí pro netto hodnotu a ve čtvrtém se uvádějí srovnatelné informace o stavu majetku v minulém účetním období v netto hodnotách (pokud účetní jednotka vznikla v průběhu tohoto účetního období, v posledním sloupci uvádí informace ze zahajovací rozvahy).

2.2.5.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (dále jen „VZZ“) je účetní výkaz o pohybu peněz za určité období, který obsahuje konečné zůstatky účtů nákladů a výnosů. Rozdíl mezi výnosy a náklady nám tvoří výsledek hospodaření (zisk či ztrátu).

Náklady, výnosy a výsledek hospodaření před i po zdanění se musí dle § 6 a § 28 vyhlášky č. 504/2002 Sb. vykázat odděleně za hlavní činnost (ta je specifikovaná ve stanovách) a za hospodářskou činnost (činnost doplňková, vedlejší, podnikatelská aj.); za účetní jednotku jako celek se pak dílčí výsledky hospodaření sumarizují. Informace za minulé účetní období a položky v nulové výši se ve VZZ neuvádějí.

Občanská sdružení mohou sestavovat účetní závěrku ve **zjednodušeném rozsahu**, tzn. že v rozvaze a výkazu zisku a ztráty uvádějí podle § 5 odst. 4 a § 6 odst. 2 vyhlášky č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví, pouze položky označené velkými písmeny latinské abecedy a římskými číslicemi. Pokud jedna položka rozvahy obsahuje více účtových skupin a ty zahrnují více skupinových účtů, pak bude položka rozvahy úhrnem mezisoučtů příslušných účtových skupin. Sumy jednotlivých nákladových a výnosových položek vzniknou sumarizací skupinových účtů v rámci účtových skupin.

2.2.6 Výroční zpráva

Ačkoliv není v zákoně o sdružování ani v jiném právním předpise stanovena povinnost občanských sdružení vyhotovovat výroční zprávu, v některých případech po nich může být vyžadována (např. v případě přijetí peněžní dotace může sloužit výroční zpráva jako zpráva pro poskytovatele dotace o tom, jak bylo s prostředky naloženo).

Výroční zpráva informuje nejen o činnosti a majetkové a finanční situaci sdružení, ale je také významným propagačním materiálem, kterým se sdružení může prezentovat navenek a nalákat tak případné sponzory či dárce a zviditelnit se v očích veřejnosti. Měla by být přehledná, obsahově zajímavá a graficky upravená tak, aby dokázala zaujmout.

Informace ve výroční zprávě jsou důležité zejména pro:

- zakladatele občanského sdružení – zjištění, zda je dodržován účel, pro který bylo sdružení založeno,
- sponzory a poskytovatele dotací – zajímají se o kontrolu hospodaření s poskytnutými dary a dotacemi, zda byly použity k účelu, ke kterému byly poskytnuty, a zda přitom byly splněny všechny stanovené podmínky,
- státní orgány (např. správce daní) – kontrola dodržování daňových a jiných zákonů,
- banky – musí znát finanční situaci v případě poskytování úvěru,
- veřejnost aj.

2.3 Daně občanských sdružení

2.3.1 Daně z příjmů

Zákon o daních z příjmů upravuje problematiku daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob.

2.3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Nevýdělečné organizace jsou sice poplatníky daně z příjmů právnických osob, ale v případě, že zaměstnávají fyzické osoby, týká se jich také § 6 tohoto zákona (příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky) a stávají se i plátcí daně z příjmů fyzických osob.

Mezi příjmy ze závislé činnosti dle § 6 odst. 1 mimo jiné patří:

- příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského a obdobného poměru, v nichž poplatník (zaměstnanec) při výkonu práce pro plátce příjmu (zaměstnavatele) je povinen dbát jeho příkazů,
- příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti nebo funkce bez ohledu na to, kdo je plátce,
- odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob.

Těmito příjmy se rozumí příjmy pravidelné i jednorázové, v peněžní i nepeněžní formě.

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, které nejsou předmětem této daně, jsou uvedeny v § 6 odst. 7, osvobozené příjmy týkající se závislé činnosti najdeme v § 6 odst. 9.

Funkčními požitky se mimo jiné rozumí podle § 6 odst. 10 písm. b) také odměny za výkon funkce v občanských sdruženích.

2.3.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Pokud je sdružení daňovým rezidentem ČR (má na území ČR své sídlo nebo místo vedení), pak má daňovou povinnost, která se vztahuje na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR i ze zahraničí. Pokud není daňovým rezidentem ČR, pak má daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR.

Zdaňovacím obdobím může být kalendářní i hospodářský rok.

Občanská sdružení, stejně jako ostatní poplatníci, kteří nebyli založeni nebo zřízení za účelem podnikání vyjmenovaní v § 18 odst. 8, musí vést odděleně příjmy, které:

- jsou předmětem daně,
- nejsou předmětem daně,
- jsou od daně osvobozeny.

Sdružení by mělo zvolit vhodný způsob analytické evidence nákladů a výnosů (popř. příjmů a výdajů u těch, kteří vedou jednoduché účetnictví), aby od sebe jednotlivé činnosti přehledně oddělilo.

Dle § 23 odst. 5 náklady související s činností, z níž dosažené příjmy nejsou předmětem daně nebo jsou osvobozeny, nelze přičítat k nákladům souvisejícím s činností, z níž dosažené příjmy jsou předmětem daně a nejsou osvobozeny.

2.3.1.2.1 Příjmy, které jsou předmětem daně

Jedná se o:

- příjmy z reklam, z členských příspěvků s výjimkou osvobozených (jedná se např. o členské příspěvky přijaté profesními komorami s povinným členstvím) a z nájemného (§ 18 odst. 3),
- příjmy z vedlejší (doplňkové, hospodářské, podnikatelské) činnosti (dílčí základ daně může být i záporný),
- příjmy z činností vyplývajících z poslání sdružení (příjmy z hlavní činnosti, která je uvedena ve stanovách), pokud jsou výnosy vyšší než daňové náklady (je dosaženo zisku); dle odst. 6 se posuzují jednotlivé druhy činností za celé zdaňovací období zvlášť.

2.3.1.2.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně (§ 18 odst. 4)

Patří zde:

- příjmy z činností vyplývajících z poslání sdružení, pokud jsou daňové náklady vyšší než výnosy (základ daně je pak roven nule),
- dotace, příspěvky na provoz a jiné podpory (granty) ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje či obce, prostředky poskytnuté státními fondy, prostředky poskytnuté z rozpočtu Evropské unie nebo veřejných rozpočtů cizích států aj., jsou-li poskytnuty podle zvláštního předpisu,
- úroky z vkladů na běžném účtu.

Dále dle § 18 odst. 2 předmětem daně nejsou např. příjmy získané zděděním či darováním nemovitosti, movité věci nebo majetkového práva s výjimkou z nich plynoucích příjmů (jsou předmětem jiných daní).

2.3.1.2.3 Příjmy osvobozené od daně

Osvobozeným příjmům se věnuje celý § 19. Dle odst. 1 písm. a) jsou osvobozeny členské příspěvky podle stanov přijaté mimo jiné i občanskými sdruženími.

2.3.1.2.4 Zjišťování základu daně

Nejdříve je potřeba oddělit náklady (výdaje) vztahující se k jednotlivým činnostem a zjistit, zda jsou daňově uznatelné. V některých případech jsou náklady nepřiraditelné ke konkrétní činnosti (např. společná budova pro několik činností) – jedná se o tzv. režijní náklady, pak je třeba je rozdělit podle určité rozvrhové základny, která musí být uvedena a zdůvodněna v interní směrnici (např. plocha budovy, mzdy, příjmy apod.).

Co se týče problematiky **daňových odpisů**, ty lze uplatnit; pokud však je hmotný majetek používán k hlavní činnosti, která není předmětem daně (v případě, že náklady jsou vyšší než výnosy), i k činnosti vedlejší, lze uplatnit pouze poměrnou část ročních odpisů. Způsob zjištění poměrné části není blíže specifikován, je potřeba jej zahrnout opět do interních směrnic sdružení.

Dochází zde však k znevýhodnění – nemůže být odepsána celá vstupní cena majetku, protože dle § 29 odst. 2 se za zůstatkovou cenu považuje rozdíl mezi vstupní cenou hmotného majetku a celkovou výší odpisů, a to i tehdy, když do výdajů na zajištění zdanitelných příjmů zahrnul poplatník pouze poměrnou část odpisů nebo uplatňoval v některých zdaňovacích obdobích výdaje procentem z příjmů.

Základem daně z příjmů právnických osob sdružení je součet dílčích základů daně z hlavních činností (pokud výnosy přesahují související náklady) a dílčího základu daně z vedlejších činností.

V dílčím základu daně z hlavní činnosti se zaměřuje pouze na ziskové činnosti, které nelze kompenzovat s případnými ztrátami z jiných činností, které jsou posláním (nejsou předmětem daně).

U vedlejší činnosti může vzniknout i ztráta, která snižuje celkový základ daně. Pokud ztráta z vedlejší činnosti přesáhne výši dílčího základu daně z hlavní činnosti, dochází k celkové daňové ztrátě, která může být odečtena od základu daně v následujících 5 zdaňovacích obdobích (§ 34 odst. 1).

Jediné zvýhodnění, které je umožněno nevýdělečným organizacím, je dle § 20 odst. 7 **možnost snížení daňového základu** až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč, použijí-li prostředky získané takto dosaženou úsporou daňové povinnosti ke krytí nákladů souvisejících s činnostmi, z nichž získané výnosy nejsou předmětem daně, a to nejpozději

ve 3 bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích (pokud ke splnění této podmínky nedojde, v daňovém přiznání se musí základ daně o nevyužité prostředky navýšit). V případě, že 30 % činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně.

Sdružení se základem daně nižším nebo rovno 300 000 Kč má tedy nulovou daňovou povinnost, což ho však nezbavuje povinnosti podat daňové přiznání.

Povinnost podat daňové přiznání dle § 38m odst. 7 nemají pouze ty nevýdělečné organizace, které:

- nemají příjmy, které jsou předmětem daně,
- mají pouze příjmy od daně osvobozené a příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

2.3.2 Daň silniční

Silniční daň upravuje **zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů**.

Předmětem daně (§ 2) jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v ČR, jsou-li používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti nebo jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním anebo **k činnostem, z nichž plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezaložených za účelem podnikání** podle zvláštního právního předpisu.

Z uvedeného vyplývá, že u občanských sdružení jsou předmětem daně vozidla používaná:

- plně nebo zčásti v hospodářské činnosti (pokud pouze zčásti, je možné do nákladů zahrnout pouze poměrnou část odpisů),
- v hlavní činnosti, pokud výnosy převyšují náklady (podléhá dani z příjmů).

Pokud je vozidlo používáno v obou činnostech, je třeba odděleně vést ujeté kilometry a podle nich rozdělit také náklady pro hlavní a hospodářskou činnost (odpisy, spotřebu pohonných hmot, zaplacenou silniční daň).

Poplatníkem daně (§ 4) je osoba, která:

- je provozovatelem vozidla, které je předmětem daně, a je zapsána v technickém průkaze,
- je uživatelem vozidla, v jehož technickém průkazu je jako provozovatel zapsaná osoba, která zemřela, zanikla nebo byla zrušena,
- je zaměstnavatel a vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití vozidla, pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli vozidla (sazba daně v tomto případě může činit 25 Kč za každý den použití vozidla, pokud je to pro zaměstnavatele výhodnější).

Sazby daně (§ 6) závisí u osobních automobilů na zdvihovém objemu motoru a u ostatních vozidel na součtu největších povolených hmotností a počtu náprav. Sazba daně se dále upravuje podle toho, kolik kalendářních měsíců uplynulo od data první registrace vozidla.

Poplatník je povinen platit **zálohy na daň** (§ 10) splatné do 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 15. 12.

U nevýdělečných organizací zde nastává problém, protože u hlavní činnosti se zjistí, zda byla zisková a zda tedy musí podat přiznání k dani silniční a platit zálohy, až po skončení zdaňovacího období. Zálohy však v případě zjištění zisku již měly být dávno zaplacený. Zákon tento problém neřeší, ale dle názoru Ministerstva financí by nevýdělečné organizace měly zjišťovat, zda je jejich hlavní činnost zisková, každé čtvrtletí a podle toho také platit zálohy.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. **Daňové přiznání** (§ 15) se podává do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období, v přiznání se uvádějí i vozidla od daně osvobozená. Daň je v této lhůtě splatná.

2.3.3 Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí

Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí je upravena **zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů**.

U daně darovací je třeba upozornit, že předmětem této daně nejsou:

- dotace, příspěvky a podpory ze státního rozpočtu, z rozpočtu územních samosprávných celků, státních fondů nebo jiných peněžních fondů státu nebo územních samosprávných celků, jakož i z veřejných rozpočtů a jiných peněžních fondů cizího státu, to se netýká peněžních fondů spravovaných podnikatelskými subjekty (§ 6 odst. 4 písm. d)),
- prostředky poskytované z rozpočtu Evropské unie nebo z Národního fondu (§ 6 odst. 4 písm. f)).

Co se týče osvobození, občanských sdružení by se mohlo týkat osvobození:

- od daně darovací v případě příležitostných bezúplatných nabytí movitého majetku a jiného majetkového prospěchu, jehož hodnota nepřesahuje 3 000 Kč (§ 19 odst. 4 písm. d)), daňové přiznání se v tomto případě nepodává,
- od daně dědické a daně darovací v případě bezúplatného nabytí majetku právnickou osobou se sídlem v tuzemsku nebo na území jiného evropského státu, založenou nebo zřízenou k zabezpečování činnosti v oblasti kultury, školství, výchovy a ochrany dětí a mládeže, vědy, výzkumu, vývoje, vzdělávání, zdravotnictví, sociální péče, ekologie, ochrany opuštěných zvířat nebo ohrožených druhů zvířat, tělovýchovy, sportu a požární ochrany, je-li bezúplatné nabytí majetku určeno na zabezpečování uvedené činnosti (§ 20 odst. 4 písm. a)), v tomto případě se podává daňové přiznání do 30 dnů po uplynutí kalendářního roku (§ 21 odst. 1 písm. d)),
- od daně darovací v případě bezúplatného nabytí majetku na humanitární nebo charitativní účely, bezúplatného nabytí majetku v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby podle zvláštního právního předpisu a bezúplatného nabytí majetku z veřejných sbírek (§ 20 odst. 14), daňové přiznání se v tomto případě nepodává.

3. Činnost Občanského sdružení M.O.S.T.

3.1 Základní charakteristika sdružení

Název organizace: Občanské sdružení M.O.S.T. (dále jen „sdružení“)

Sídlo: Tilschové 5, 709 00 Ostrava

Registrace u MV ČR: 8. 9. 2004 pod číslem VS/1-1/58370/04-R

IČO: 26672740

Počet členů: 17

Počet zaměstnanců: 2 (1 na plný a 1 na poloviční úvazek)

Jedná se o nepolitickou, nenáboženskou, nevládní neziskovou organizaci, která se zaměřuje na:

- finanční podporu tibetských uprchlíků v Indii, mnichů a mnišek v buddhistických klášterech v Indii, na podporu jejich kultury, tradic, vzdělanosti a zlepšení sociálních podmínek,
- pořádání kulturně vzdělávacích akcí pro českou veřejnost přibližujících život jiných národů a kultur,
- spolupráci s českými i zahraničními organizacemi zabývajícími se podobnou činností, se školami apod.

Původním důvodem pro vznik sdružení bylo především pořádání březnového Festivalu pro Tibet, který byl organizován v Ostravě již od roku 2002.

V březnu roku 2006 na pozvání pražského o. s. Lungta navštívili Českou republiku buddhističtí mniši z Ladaku (oblasti v indických Himalájích), kteří přijali nabídku také o. s. M.O.S.T. sypat pískovou mandalu v Ostravě. Touto akcí se navázal vztah s jejich klášterem, který v létě 2006 někteří členové sdružení navštívili, na základě čehož byla zahájena finanční podpora tohoto kláštera prostřednictvím nově vytvořeného projektu „Kmotrovství na dálku“.

Občanské sdružení M.O.S.T. tímto projektem rozšířilo své působení také do zahraničí. Postupně se sdružení zaměřilo na poskytování finanční podpory také dalším buddhistickým klášterům v různých oblastech indických Himalájí a tibetským uprchlíkům

v indickém exilu. Podporované osoby v jednotlivých oblastech členové každoročně navštěvují a předávají jim finanční prostředky vybrané od kmotrů a jiných dárců z České republiky.

3.2 Stanovy sdružení

Jelikož se projektem „Kmotrovství na dálku“ podstatně změnilo poslání sdružení a cesty k naplňování jeho cílů, došlo v prosinci 2006 k první změně stanov. Z ryze kulturně vzdělávacích akcí pro českou veřejnost se poslání sdružení rozšiřuje také o pomoc do zahraničí.

V březnu 2010 Valná hromada sdružení odhlasovala další změnu stanov (nové stanovy začínají platit v průběhu dubna 2010), čímž sdružení reaguje na změny související se získáním již druhého grantu z Ministerstva zahraničních věcí ČR (dále jen „MZV“) v rámci projektů zahraniční rozvojové spolupráce. Nová verze stanov mění či upřesňuje dosud nedokonalou úpravu některých oblastí a problémů, které mohou v souvislosti s rozšiřováním sdružení nastat.

Přehled nejvýznamnějších změn v nových stanovách:

- **rozšíření podporovaných oblastí** – vzhledem k výraznému růstu sdružení v posledních letech může v budoucnu nastat rozšiřování jeho pomoci do více zeměpisných oblastí (kromě Indie jsou v nových stanovách uvedeny také Nepál a Čína),
- **přesné vymezení, co je hlavní a co vedlejší činností** – chce se tím předejít případné rozporuplnosti v daňových otázkách,
- **změny v orgánech sdružení** – vytvoření nového kontrolního orgánu (Revizor); zvýšení počtu členů v Radě sdružení; stanovení funkčních období u jednotlivých funkcí,
- **změny v hlasovacím řádu** (hlasování o vzniku nebo zániku členství, volba předsedy) – tato pravomoc přechází z Rady sdružení na Valnou hromadu; je uveden nový dodatek o zrušení členství, pokud se člen neúčastní více než 2 roky jednání valné hromady,

- **zrušení členských příspěvků** – bylo rozhodnuto, že od roku 2010 už členové nemusí platit členské příspěvky, neboť sdružení přispívají již svou vynaloženou energií a časem při pomoci s organizováním akcí apod.,
- **vytvoření skupiny „příznivců sdružení“** – byla však vytvořena nová skupina, která příspěvky platí (mohou si vybrat výši příspěvku – 100, 500 nebo 1 000,- Kč), jsou jim umožněny určité výhody (např. slevy na akce pořádané sdružením), nemohou se však účastnit valných hromad a rozhodovat na nich – toto opatření bylo zavedeno z toho důvodu, aby rozhodovací pravomoc nemohla přijít do rukou větší skupiny neznámých lidí, kteří by pak mohli přehlasovat již dlouholeté členy sdružení.

3.3 Orgány sdružení

Orgány sdružení jsou:

- Valná hromada (dále jen „VHr“),
- Rada sdružení (dále jen „RS“),
- Předseda sdružení,
- Revizor sdružení.

3.3.1 Valná hromada

VHr je nejvyšším orgánem sdružení, rozhoduje o nejdůležitějších věcech. Svolává ji předseda sdružení minimálně 1x ročně nebo do 30 dnů v případě podání žádosti RS, Revizora nebo alespoň 1/3 členů sdružení.

Valná hromada:

- rozhoduje o vzniku a zániku členství jednotlivých osob,
- volí a odvolává členy RS a Revizora sdružení,
- volí předsedu sdružení z členů RS,
- má právo měnit nebo rušit rozhodnutí RS,
- schvaluje výroční zprávy, roční účetní závěrky sdružení aj.

VHr je usnášeníschopná, pokud je na ní přítomna nadpoloviční většina všech členů sdružení. Pokud se nedostaví potřebný počet členů, předseda určí náhradní termín konání VHr od 7 do 30 dnů od původního termínu, nová VHr je usnášeníschopná bez ohledu na počet přítomných členů.

K přijetí usnesení je potřeba nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů; při hlasování o vzniku nebo zániku členství je potřeba dvoutřetinové většiny hlasů.

Ve výjimečných případech se může hlasovat také formou korespondenčního hlasování.

3.3.2 Rada sdružení

RS je statutárním orgánem, v jejím čele stojí předseda sdružení, který má povinnost svolat RS minimálně 4x ročně. Má 3 – 7 členů, které volí VHr na 2 roky. RS řídí činnost sdružení a rozhoduje ve věcech, které nejsou vyhrazeny k rozhodování VHr.

Rada sdružení:

- vytváří plán činnosti a rozvoje sdružení,
- spravuje majetek sdružení,
- hospodaří s finančními prostředky a schvaluje roční rozpočet,
- vypracovává výroční zprávu o hospodaření a předkládá ji VHr,
- navrhuje VHr přijetí nových členů či zrušení členství aj.

RS je usnášeníschopná, pokud je na jejím zasedání přítomna nadpoloviční většina jejích členů.

3.3.3 Předseda sdružení

Předseda je statutárním zástupcem sdružení, své pravomoci je oprávněn delegovat na zaměstnance nebo členy sdružení. Je volen VHr z členů RS na 2 roky, svolává a řídí zasedání VHr a RS.

3.3.4 Revizor sdružení

Revizor je kontrolním orgánem sdružení, dohlíží na hospodaření z hlediska dodržování všech předpisů (zákonů i interních předpisů sdružení), nemusí být členem sdružení. Volí jej VHr na dobu 4 let, může se účastnit všech jednání sdružení a nahlížet do veškeré dokumentace, je povinen jednou ročně předložit VHr revizní zprávu.

3.4 Aktivita sdružení

Mezi aktivity sdružení patří:

- **projekt „Kmotrovství na dálku“** – je zaměřen na zlepšení životních podmínek tibetských uprchlíků (dětí a starých lidí) v indickém exilu, malých mnichů a mnišek v buddhistických klášterech v Indii, na podporu vzdělanosti a udržení tibetských tradic; kmotr se zavazuje každoročně zaplatit minimální stanovenou částku (5 500 Kč či 6 500 Kč) a komunikovat se svým kmotřencem prostřednictvím sdružení formou dopisů; přispívat mohou jakoukoli jinou částkou i lidé, kteří nechtějí být kmotry,
- **každoroční víkendová setkávání kmotrů** – sdělování novinek ohledně projektu, možnost individuálního kontaktu kmotrů s koordinátory projektu,
- **„Festival pro Tibet“** – podle počtu a schopností dobrovolníků bývá pořádán kromě Ostravy také v dalších městech (Opava, Frýdek-Místek, Olomouc, Praha, Pardubice); po celý březen probíhají přednášky, promítání filmů, koncerty, fotografické výstavy, happeningy, besedy, diskuze, autorská čtení apod.,
- **„Medvídek pro Tibet“** – dobročinná dražba dětských hraček v Olomouci,
- **„Těšíkovský chörten“** – cyklojízda za lidská práva,
- **„Tibetské umění dětem“** – dobročinná internetová aukce obrazů malovaných tibetskými studenty tradičního a moderního tibetského umění (listopad 2009),
- **organizování či spoluorganizování přednášek a sypání pískové mandaly buddhistickými mnichy** (září 2007, květen 2009),
- **kulturně vzdělávací přednášky členů** v průběhu roku,
- **prodej výrobků** dovezených z Indie a knih či filmů týkajících se himalájské tematiky,
- **pořádání kurzu tibetštiny** aj.

V budoucnu je plánováno především další rozšiřování projektu „Kmotrovství na dálku“ o nově příchozí mnichy do podporovaných klášterů, popř. o další osoby (tibetské děti nebo staré lidi). Dále, v případě získání finanční podpory, se chystá opětovné pozvání mnichů do České republiky na sypaní pískové mandaly či na představení rituálních tanců.

3.5 Způsoby prezentace sdružení

Sdružení svou činnost a projekty prezentuje prostřednictvím:

- svých webových stránek „www.protibet.org“ + odkazů na tyto stránky na spřátelených webech,
- médií – inzerce v ostravském Programu, články v časopisech (např. Meduňka, Spirit, Regenerace, Žena a život), rozhovory v rádiích, krátké vstupy v regionálních televizních zprávách ohledně Festivalu pro Tibet (pouze v březnu),
- informačních letáků a panelů o sdružení a o projektu „Kmotrovství na dálku“ (celoročně), plakátů a letáků s programem na Festival pro Tibet (březen),
- veřejné sbírky – DMS, pokladničky,
- přednášek členů,
- účasti na cestovatelských a hudebních festivalech, veletrzích apod.

3.6 Majetek sdružení

Kromě peněžních prostředků v pokladně a na běžném účtu má sdružení od roku 2007 také zásoby související s prodejem výrobků a dále drobný dlouhodobý majetek. V roce 2008 byl pořízen notebook a externí harddisk a následující rok bylo z grantu MZV nakoupeno kancelářské vybavení (skříň, židle, tiskárna apod.). Dlouhodobý hmotný ani nehmotný majetek sdružení nevlastní.

Vedle toho má sdružení speciální bankovní účet, na kterém jsou peněžní prostředky týkající se pouze veřejné sbírky, které se zúčtovávají s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje.

3.7 Účetnictví sdružení

Sdružení do roku 2008 účtovalo v soustavě jednoduchého účetnictví a sestavovalo tyto výkazy:

- Přehled o majetku a závazcích a
- Přehled o příjmech a výdajích (Zprávu o hospodaření).

Od roku 2009, kdy se sdružení podařilo získat grant MZV na posílení kapacit v rámci zahraniční rozvojové spolupráce ČR, se členové dohodli, že z důvodu větší přehlednosti a průhlednosti dobrovolně přejdou z vedení jednoduchého účetnictví na účetnictví. Účetní závěrku za rok 2009 tedy bude tvořit rozvaha, výkaz zisků a ztrát a příloha, občanská sdružení však mohou sestavovat účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu.

Nově byly vytvořeny **interní účetní směrnice**, kde jsou přesně stanoveny povinnosti jednotlivých osob, důležité termíny (např. komu a do kdy se musí předávat doklady týkající se sdružení), kdo má přístup k bankovnímu účtu, kdo je hlavní pokladník a co má na starosti, kdo zodpovídá za hrazení faktur, jak se eviduje majetek apod. Do této chvíle nebylo směrnic tolik potřeba, neboť sdružení bylo malé, neprocházely přes něj velké sumy peněz a členové byli schopni se mezi sebou domluvit. Získáním grantu však na sdružení přešla obrovská zodpovědnost a vytvoření účetních směrnic bylo v tuto chvíli nutností.

Dále sdružení sestavilo **účtový rozvrh** pro vedení účetnictví.

3.8 Daňová problematika sdružení

3.8.1 Daň z příjmů

Sdružení je od roku 2005 poplatníkem **daně z příjmů právnických osob**.

V roce 2004 mělo pouze příjmy z členských příspěvků na základě stanov, které jsou osvobozeny, takže v tomto roce daňové přiznání nepodávalo.

Ke každému příjmu z jednotlivých činností se vztahují výdaje přímé, které přímo souvisejí s daným příjmem, a výdaje režijní (elektřina, voda, plyn, telefony, pronájem kanceláře, internet, poštovné, mzdy apod.), které jsou mezi jednotlivé příjmy rozděleny na základě tohoto vzorce: **(jednotlivý výnos / celkový výnos) × celkové režijní náklady**.

Předmětem daně nejsou dary na provoz sdružení, grant MZV či granty získané na Festival pro Tibet z rozpočtu místní samosprávy, příjmy z veřejné sbírky, úroky z vkladů a příjmy z hlavních činností, které končí ztrátou.

Zdanitelnými příjmy u sdružení jsou příjmy z vedlejších činností (vstupné, prodej výrobků aj.), dále reklama a příjmy z hlavní činnosti, pokud výnosy přesahují náklady.

Základ daně byl vždy nižší než 300 000 Kč, proto sdružení nikdy nevznikla daňová povinnost a získané prostředky dosažené úsporou daňové povinnosti byly vždy v následujícím roce použity na krytí hlavních činností, které skončily ztrátou.

Rokem 2009 získává sdružení dva zaměstnance a tím se stává také plátcem **daně z příjmů fyzických osob**.

3.8.2 Daň darovací

Od roku 2006 podává sdružení daňové přiznání k dani darovací. Do roku 2008 se podávalo za každé pololetí, od roku 2009 musí být tato povinnost splněna jednou ročně do 30 dnů po skončení kalendářního roku.

Do daňového přiznání se zahrnují pouze dary získané na provoz sdružení; dary získané prostřednictvím veřejné sbírky se do něj neuvádí (ty se zúčtovávají s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje). Všechny tyto dary jsou osvobozené, žádná daňová povinnost sdružení nevzniká.

4. Analýza hospodaření a financování Občanského sdružení M.O.S.T.

Sdružení několika nadšenců fungující původně na ryze dobrovolnické bázi se v posledních letech rychle vyvíjí a postupně se stává profesionální organizací se dvěma zaměstnanci. Občasné kulturně vzdělávací aktivity pořádané výhradně v České republice se rozrůstají v rozsáhlé zahraniční projekty rozvojové pomoci. Tím však také sdružení vzniká daleko větší zodpovědnost, protože přes něj plyne stále větší množství finančních prostředků. Aby si zachovalo svou důvěryhodnost, je potřeba mít veškeré transakce podrobně evidované a průhledné, což klade vyšší nároky na administrativu a je tím pádem potřeba stále více prostředků také pro zajištění profesionálního fungování sdružení.

4.1 Analýza dosavadních způsobů financování sdružení

Občanské sdružení M.O.S.T. od svého vzniku až do současnosti využívá celé řady různých fundraisingových zdrojů. Cílem této kapitoly je tyto jednotlivé zdroje zhodnotit a zjistit, které z nich jsou pro sdružení nejpodstatnější a které naopak chybí, zda jsou získané prostředky dostatečné pro financování nejen projektů, ale také samotného chodu sdružení tak, aby byla zajištěna jeho existence v budoucích letech.

V následujících kapitolách jsou částky pro rok 2009 pouze přibližné, neboť sdružení má odklad daně, takže daňové přiznání za rok 2009 podává až v červnu 2010 a účetní výkazy ještě nemá plně sestavené.

Vedle přímých výdajů jsou v následujících tabulkách uvedeny také výdaje režijní. To však neplatí v roce 2009, kdy sdružení získalo grant Ministerstva zahraničních věcí v rámci rozvojové spolupráce ČR, z kterého jsou tyto režijní výdaje hrazeny, a proto jsou u všech ostatních zdrojů financování v roce 2009 režijní výdaje nulové.

4.1.1 Zisk z vlastní činnosti

Příjmy z vlastní činnosti sdružení jsou: vstupné z Festivalu pro Tibet a drobných akcí pořádaných během roku, příjmy z prodeje výrobků, popř. z dalších činností.

4.1.1.1 Festival pro Tibet a drobné akce sdružení

Občanské sdružení M.O.S.T pořádá každoročně v březnu Festival pro Tibet. Jeho cílem je přiblížit široké veřejnosti život a tradice jiných národů a kultur. Mezi další drobnější akce sdružení patří např. dobročinné dražby dětských hraček („Medvídek pro Tibet“), cyklojízdy za lidská práva, přednášky členů sdružení v průběhu roku aj. Většina získaných příjmů je vybrané vstupné z Festivalu pro Tibet, s nimi souvisí přímé výdaje (tisk letáků a plakátů, výlepy plakátů, inzerce, cestovné, ubytování a honoráře účinkujících apod.), které jsou dost vysoké, takže z těchto akcí sdružení dosahovalo prozatím každý rok ztrátu. Podrobné údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.1 Vyhodnocení Festivalu pro Tibet a ostatních akcí v letech 2005 – 2009 v Kč

Rok	Příjmy	Výdaje přímé	Výdaje režijní	Výdaje celkem	VH
2005	26 495	30 570	6 095	36 665	-10 170
2006	82 661	95 339	8 876	104 215	-21 554
2007	85 354	83 386	10 573	93 959	-8 605
2008	44 010	35 276	15 530	50 806	-6 796
2009	85 000	96 000	0	96 000	-11 000

Zdroj: Zprávy o hospodaření z let 2005 – 2008, údaje pro rok 2009 jsou pouze přibližné (prozatím není sestavena účetní závěrka za rok 2009)

V roce 2006 jsou příjmy i výdaje daleko větší než v předchozím roce, neboť Festivalu pro Tibet se zúčastnilo 6 buddhistických mnichů, kteří v Ostravě sypali pískovou mandalu a přilákali tak velké množství návštěvníků. S touto akcí však byly spojeny také vyšší výdaje, protože z přijatého vstupného přispělo Občanské sdružení M.O.S.T. na letenky, pobyt a další náklady občanskému sdružení Lungta, které tyto mnichy do České republiky pozvalo.

Podobný případ nastal i o rok později, v roce 2007, kdy Občanské sdružení M.O.S.T. pozvalo v létě jednoho z těchto mnichů a zorganizovalo řadu jeho přednášek po celé České republice. To přispělo k vysokému nárůstu příjmů i výdajů.

V roce 2008 přibývá více dobrovolníků a Festival pro Tibet se rozrůstá i do dalších měst po celé České republice; v roce 2009 již probíhá kromě Ostravy a jejího okolí také v Přerově, Olomouci, Praze, Pardubicích a Poličce. Vysoký nárůst příjmů a výdajů v tomto roce je dán nejen zvýšeným počtem akcí ve více městech, ale hlavně jejich náročností – např. dvoutýdenní šňůra koncertů Tibeťana Lobsanga žijícího v Irsku (letenka, veškeré náklady

spojené s pobytem, honorář) nebo řada přednášek lamy Kelsanga, tibetského mnicha žijícího v Maďarsku. Dále se také ve všech městech zvýšilo množství přednášek členů sdružení, kterými se snaží propagovat své projekty a nacházet nové kmotry, kteří by je podpořili. Dané částky jsou také ovlivněny velkou květnovou akcí, kdy bylo z Rakouska do Ostravy pozváno 8 tibetských mnichů, kteří již postupně navštívili několik evropských zemí, kde sypali pískovou mandalu. Bylo jim hrazeno cestovné, ubytování, jídlo apod.

4.1.1.2 Prodej

Sdružení v roce 2007 zahájilo drobný prodej věcí nakoupených v ČR. Jednalo se o knihy, CD a DVD s tibetskou tematikou a dále pak tibetské věci nakoupené od občanského sdružení Lungta. Další rok se vedle těchto věcí začaly prodávat také výrobky dovezené z Indie.

Sortiment obchůdku se velmi rozšířil v roce 2009, kdy Ostravu navštívili tibetští mniši. Na turné po Evropě vezli také věci určené k prodeji a jelikož z ČR už letěli zpět do Indie, rozhodli se zbytek zboží darovat občanskému sdružení M.O.S.T.

Podrobné částky za jednotlivé roky jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.2 Vyhodnocení prodeje výrobků v letech 2007 – 2009 v Kč

Rok	Příjmy	Výdaje přímé	Výdaje režijní	Výdaje celkem	VH
2007	33 878	30 873	4 195	35 068	-1 190
2008	70 020	29 772	8 670	38 442	31 578
2009	99 000	41 000	0	41 000	58 000

Zdroj: Zprávy o hospodaření z let 2007 a 2008, údaje pro rok 2009 jsou pouze přibližné

Graf vyhodnocení prodeje výrobků v letech 2007 – 2009 vycházející z uvedené tabulky je zobrazen v příloze č. 3.

Výrobky se původně prodávaly pouze na akcích sdružení a měly přispět především k hlubšímu povědomí veřejnosti o tibetské kultuře. Zpočátku tedy primárním cílem nebylo z této činnosti profitovat, navíc byly výrobky nakoupeny poměrně draze v ČR, proto se prodávaly s minimální přírůžkou. V roce 2007 se nepodařilo prodat všechny nakoupené věci, tudíž sdružení dosáhlo v tomto roce ztrátu.

Následující rok byl na stránkách sdružení uveřejněn také internetový obchůdek, pomocí něhož se o mnoho rozšířil okruh kupujících. Dále došlo k nákupu zboží přímo v Indii za poměrně nízké ceny, proto z jeho prodeje byl dosažen daleko vyšší zisk než v předcházejícím roce.

4.1.1.3 Aukce v roce 2009

Od 23. listopadu do 2. prosince 2009 proběhla na serveru Aukro.cz internetová aukce olejomalb tibetských studentů klasického i moderního tibetského umění a rukodělných výrobků Tibetanů z exilových vesniček v Indii. Tuto akci uskutečnilo Občanské sdružení M.O.S.T. za podpory společnosti Grund a.s., která poskytla 50 000 Kč na nákup těchto věcí.

Zdrojem následujících údajů jsou interní informace o proúčtování této akce.

Příjmy

50 000 Kč dar na nákup obrazů od firmy Grund, a.s.

80 536 Kč příjem z internetové aukce

Σ 130 536 Kč

Výdaje

50 000 Kč nákup obrazů a rukodělných výrobků v Indii

3 615 Kč poplatek za internetovou aukci na serveru www.aukro.cz

6 500 Kč výdaje spojené s přípravou k prodeji (rámování obrazů apod.)

1 440 Kč pronájem ateliéru na focení prodáváných věcí

Σ 61 555 Kč

VH = příjmy – výdaje = 130 536 Kč – 61 555 Kč = **68 981 Kč**

Opětovné uskutečnění této akce se plánuje i v roce 2010 (firma Grund, a.s. chce se sdružením i nadále spolupracovat). Výtěžek z aukce může být plně použit na provoz sdružení.

4.1.2 Veřejná sbírka

15. ledna 2007 byla otevřena veřejná sbírka, především kvůli projektu „Kmotrovství na dálku“. Dle § 23 odst. 2 zákona č. 117/2001 Sb. o veřejných sbírkách a o změně některých

zákonů (dále jen „zákon o veřejných sbírkách“), může být na úhradu nákladů spojených s konáním sbírky použito max. 5 % hrubého výtěžku sbírky (veškeré peněžní příspěvky včetně bankovních úroků). Podrobné částky jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.3 Přehled počtu podporovaných osob a vybraných a předaných částek z veřejné sbírky v letech 2007 – 2009 v Kč

Rok	Počet podporovaných osob	Vybraná částka (100 %) = příjmy	Zisk sdružení (5 %) = VH	Předaná finanční podpora (95 %) = výdaje
2007	36	227 895	11 395	216 500
2008	75	507 684	25 384	482 300
2009	185	1 359 903	67 995	1 291 908
Celkem		2 095 482	104 774	1 990 708

Zdroj: Vnitřní výkazy

Graf vyhodnocení veřejné sbírky v letech 2007 – 2009 vycházející z uvedené tabulky je zobrazen v příloze č. 4.

Vybrané částky jsou tvořeny především příspěvky od kmotrů, dále pak všeobecnými dary na projekt „Kmotrovství na dálku“, prostředky z dárcovských SMS (DMS) a z vybraných peněz z pokladniček umístěných v čajovnách, restauracích a indických obchodech v několika městech po celé České republice.

Z tabulky lze vyčíst nejen to, že každým rokem stoupá počet podporovaných osob a tím pádem i částka těmto osobám předaná, ale také se zvedá výše darů poskytnutých na projekty lidmi, kteří nejsou kmotry. Výše všeobecných darů lze přibližně zjistit takto (pokud počítáme s průměrnou částkou, kterou ročně hradí kmotr, ve výši 5 500 Kč):

Vybraná částka – (počet podporovaných osob × 5 500).

Zjistíme pak, že všeobecné dary na projekty sdružení byly:

- v roce 2007 ve výši 29 895 Kč,
- v roce 2008 ve výši 95 184 Kč a
- v roce 2009 ve výši 342 403 Kč.

Projekty sdružení se stávají populárnějšími a přispívá na ně čím dál více lidí. Samotné sdružení však z vybrané finanční podpory může použít pouze 5 % na náklady spojené s konáním sbírky. Částky získané tímto způsobem stačí na pokrytí jen těch nejzákladnějších potřeb, odměna za vykonávání časově náročné práce spojené s organizováním projektu nepřipadá ze získaných prostředků vůbec v úvahu.

K zásadní změně dochází koncem roku 2009, kdy je veřejná sbírka ukončena a musí se podat žádost o novou. Došlo ke zjištění, že projekt „Kmotrovství na dálku“ nemusí být veden pod veřejnou sbírkou – zákon o veřejných sbírkách totiž v § 1 vysvětluje pojem „veřejná sbírka“ jako „získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel ...“. V projektu „Kmotrovství na dálku“ se však nejedná o předem neurčený okruh přispěvatelů, neboť přispěvatelé se stali kmotry a zavázali se každý rok posílat určitou finanční částku – tudíž se přesně ví, od koho peníze plynou. Na základě tohoto zjištění se sdružení rozhodlo nést dále svůj projekt pod veřejnou sbírkou a po domluvě s kmotry od roku 2010 zvýšit procentuální částku z výtěžku, kterou je možno použít na administrativní náklady, z 5 % na 15 % (administrativními náklady se rozumí náklady na provoz kanceláře, publicitu projektu, komunikaci s partnerskými subjekty v Indii a přímou kontrolu využití podpory v Indii).

4.1.3 Granty a dotace na Festival pro Tibet a ostatní akce

Sdružení již od roku 2005 pravidelně dostává granty na konání Festivalu pro Tibet od Statutárního města Ostravy a od městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz. Podrobné údaje o udělených grantech a jejich čerpání je v následující tabulce.

Tab. 4.4 Přehled získaných grantů na Festival pro Tibet a další akce v letech 2005 – 2009, jejich čerpání (výdaje přímé) a výsledků hospodaření v Kč

Rok	Statutární město Ostrava				Moravská Ostrava a Přívoz				Ostatní			
	Příjmy	Výdaje přímé	Výdaje režijní	VH	Příjmy	Výdaje přímé	Výdaje režijní	VH	Příjmy	Výdaje přímé	Výdaje režijní	VH
2005	15 000	16 210	3 450	-4 660	5 200	5 463	1 197	-1 460	6 000	6 066	1 380	-1 446
2006	30 000	32 022	3 221	-5 243	10 000	12 130	1 075	-3 205	60 000	58 822	6 442	-5 264
2007	22 000	23 318	2 725	-4 043	10 000	11 196	1 238	-2 434	0	0	0	0
2008	30 000	38 709	10 590	-19 299	14 000	16 548	4 940	-7 488	9 890	11 289	3 490	-4 889
2009	30 000	34 000	0	-4 000	15 000	15 075	0	-75	20 000	30 433	0	-10 433

Zdroj: Rozhodnutí o udělení jednotlivých grantů a přehledy o jejich čerpání

Obecně musí být přijatá částka vyčerpána celá, jinak by nepoužité finanční prostředky musely být vráceny, což by s největší pravděpodobností vedlo k odmítnutí poskytnutí grantu na stejný účel v následujících letech. Přímé výdaje tedy musí být rovny nebo větší než příjmy, tudíž je „zisk“ vykázán v záporných hodnotách, navíc musíme opět počítat také s režijními výdaji.

Mezi „ostatní“ patří v roce 2005 grant získaný od Nadace Partnerství pro uskutečňování ekologických aktivit. V roce 2006 se jednalo o grant od Severomoravské energetiky, a.s. ve výši 30 000 Kč na protidrogové vzdělávání dětí ve školách prostřednictvím přednášek Radka Hanykovicse, který byl v roce 1996 zadržen v Thajsku za pašování heroinu a odsouzen na 50 let tamějšího vězení. Další 30 000 Kč poskytla společnost Mertrade na společné aktivity přátel a dobrovolníků Občanského sdružení M.O.S.T. Na Festival pro Tibet v roce 2009, který probíhal ve velkém rozsahu také v jiných městech než v Ostravě, získalo sdružení také granty od města Opavy a Pardubic, každý ve výši 10 000 Kč.

Souhrnné částky příjmů a výdajů ze všech grantů jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.5 Přehled celkových příjmů z grantů na Festival pro Tibet a další akce v letech 2005 – 2009, jejich čerpání (výdaje přímé) a výsledků hospodaření v Kč

Rok	Příjmy celkem	Výdaje přímé celkem	Výdaje režijní celkem	Výdaje celkem	VH celkem
2005	26 200	27 739	6 027	33 766	-7 566
2006	100 000	102 974	10 738	113 712	-13 712
2007	32 000	34 514	3 963	38 477	-6 477
2008	53 890	66 546	19 020	85 566	-31 676
2009	65 000	79 508	0	79 508	-14 508

Zdroj: Rozhodnutí o udělení jednotlivých grantů a přehledy o jejich čerpání

4.1.4 Grant Ministerstva zahraničních věcí

K významnému přelomu došlo na konci roku 2008, kdy se sdružení podařilo pro rok 2009 získat grant Ministerstva zahraničních věcí (dále jen „MZV“) v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky (dále jen „ZRS ČR“) na posilování kapacit, v němž byly rovněž zahrnuty mzdové náklady dvou osob na poloviční úvazek. V podmínkách pro získání tohoto grantu je uvedeno, že spolufinancování rozpočtu danou organizací musí být ve výši nejméně 10 %. Sdružení se rozhodlo na spolufinancování ve výši přes 30 %, neboť

schopnost samofinancování je jedním z ukazatelů při rozhodování, komu bude grant poskytnut a komu ne. Čím je tedy toto procento vyšší, tím je i vyšší pravděpodobnost získání tohoto grantu. Částka spolufinancování je hrazena z místních grantů, darů, vstupného z akcí, výtěžku z aukce, zisku z prodeje aj. Rozpočet grantu MZV je uveden v následující tabulce.

Tab. 4.6 Rozpočet a čerpání grantu MZV v roce 2009 v Kč

	Rozpočet	Skutečnost
Výdaje hrazené z prostředků ZRS ČR (příjmy)	537 000	537 000
Výdaje hrazené z vlastních zdrojů o.s. M.O.S.T.	252 300	283 381
Výdaje celkem (výdaje)	789 300	820 381

Zdroj: Rozhodnutí o udělení grantu MZV na rok 2009 a přehled jeho čerpání

Graf skutečných příjmů, celkových výdajů a výsledku hospodaření z grantu MZV je zobrazen v příloze č. 5.

Tentýž grant se nyní podařilo získat pro rok 2010, mimo jiné je v něm zahrnut také zvýšený úvazek zaměstnanců sdružení.

4.1.5 Dary na provoz sdružení

Podle průzkumu přispívají na chod sdružení vesměs individuální dárci. Firmy však mohou nabídnout daleko více prostředků než jednotlivé osoby, je proto třeba oslovit i tyto potenciaální dárce. Výše darů na provoz sdružení v jednotlivých letech jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.7 Přehled darů na provoz sdružení v letech 2006 – 2009 v Kč

Rok	Dary	Režijní výdaje	Rozdíl
2006	20 505	2 202	18 303
2007	61 000	7 555	53 445
2008	77 500	27 350	50 150
2009	175 000	0	175 000

Zdroj: Zprávy o hospodaření z let 2006 – 2008, údaje pro rok 2009 jsou pouze přibližné

Dary na provoz sdružení v posledním roce sice o dost vzrostly, ale je to spíše důsledkem náhody než nějaké cílené snahy sdružení o oslovení potencionálních dárců, proto se na tento zdroj financování není možno plně spolehnout a v následujících letech očekávat další nárůst. Lidé většinou podvědomě považují za smysluplnější posílat peníze na financování dobročinných projektů neziskových organizací, nikoli však už na provoz těchto organizací. Nikdo však nemůže pracovat zadarmo, a proto by se sdružení mělo zamyslet, jak motivovat ještě větší okruh dárců, aby vyšší měrou přispívali také na samotný chod sdružení.

4.1.6 Reklama

Příjmy z reklamy získává Občanské sdružení M.O.S.T. od firem, kterým dělá reklamu především na svých webových stránkách. Přímé výdaje z reklamy jsou výdaje, které jsou vynaloženy na reklamu sdružení. Podrobné údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.8 Přehled příjmů, výdajů a výsledků hospodaření z reklamy v letech 2005–2008 v Kč

Rok	Příjmy	Výdaje přímé	Výdaje režijní	Výdaje celkem	VH
2005	40 000	0	9 203	9 203	30 797
2006	102 770	10 863	11 035	21 898	80 872
2007	21 000	21 167	2 600	23 767	-2 767
2008	12 000	13 336	4 235	17 571	-5 571

Zdroj: Zprávy o hospodaření z let 2005 – 2008

Graf příjmů, výdajů a výsledků hospodaření z reklamy v letech 2005 – 2008 vycházející z uvedené tabulky je zobrazen v příloze č. 6.

V roce 2005 byly všechny výdaje na reklamu uhrazeny z místních grantů, které byly poskytnuty na Festival pro Tibet. Jinou reklamu než na festival sdružení nedělalo.

V následujícím roce 2006 je patrný vysoký nárůst příjmů z reklamy, což je spojeno s příjezdem buddhistických mnichů sypajících pískovou mandalu. Vysoká návštěvnost diváků totiž pro firmy poskytla také dobrou příležitost se zviditelnit. Nejvyšší částky poskytly firmy Auto Heller, s.r.o. (50 000 Kč) a Portaflex, s.r.o. (40 000 Kč).

V dalších dvou letech příjmy z reklamy rapidně klesají, ale výdaje na reklamu spíše rostou, neboť je vytvořen projekt „Kmotrovství na dálku“ a je potřeba jej prezentovat. Z toho také vyplývá dosažená ztráta.

V roce 2009 žádné příjmy z reklamy nejsou a výdaje jsou již zahrnuty v grantu MZV.

4.1.7 Ostatní příjmy

Mezi ostatní příjmy patří především členské příspěvky, úroky z běžného účtu a poměrová část hrazení telefonu (faktury za telefon jsou v průběhu roku celé placeny sdružením, do pokladny je pak vrácena částka, která odpovídá soukromému volání). Tyto částky však nejsou významné. Podrobné údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4.9 Přehled ostatních příjmů a výdajů v letech 2004 – 2009 v Kč

Rok	Příjmy	Režijní výdaje	Rozdíl
2004	1 000	0	1 000
2005	19	5	14
2006	6 078	652	5 426
2007	7 810	967	6 843
2008	7 936	2 800	5 136
2009	6 000	0	6 000

Zdroj: Výpis z účtu v roce 2004, Zprávy o hospodaření z let 2005 – 2008, údaje pro rok 2009 jsou pouze přibližné

V roce 2004, kdy sdružení vzniklo, vložili zakladatelé na běžný účet své členské příspěvky ve výši celkem 1 000 Kč. V následujících dvou letech se členské příspěvky neplatily, v roce 2005 se jedná pouze o úroky z běžného účtu, od roku 2006 přibývá poměrová část hrazení telefonu.

Největší část z těchto příjmů tvoří poměrová část hrazení telefonu, což však není žádný zdroj financování, jedná se pouze o jakousi „vrácenou půjčku“, tudíž se rozdíl mezi příjmy a výdaji nedá považovat za zisk. Ten tvoří pouze členské příspěvky a úroky, které jsou však velmi malé.

4.1.8 Zhodnocení financování sdružení za jednotlivé roky

V následujících tabulkách jsou shrnuty a vyhodnoceny celkové příjmy, výdaje a výsledky hospodaření sdružení v jednotlivých letech z různých pohledů.

V tabulce 4.10 je znázorněn procentuální podíl jednotlivých příjmů na celkových příjmech daného roku.

Tab. 4.10 Přehled podílů jednotlivých příjmů na celkových příjmech v letech 2004–2009 v Kč

	Festival		Prodej		Aukce		Veřejná Sbírka		Místní granty	
Rok	Příjmy	%	Příjmy	%	Příjmy	%	Příjmy	%	Příjmy	%
2004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	26 495	28,6	-	-	-	-	-	-	26 200	28,3
2006	82 661	26,5	-	-	-	-	-	-	100 000	32
2007	85 354	18,2	33 878	7,2	-	-	227 895	48,6	32 000	6,8
2008	44 010	5,7	70 020	9,1	-	-	507 684	65,7	53 890	7
2009	85 000	3,5	99 000	4	130 536	5,3	1 359 903	55,3	65 000	2,7

	Grant MZV		Dary		Reklama		Ostatní		Příjmy celkem
Rok	Příjmy	%	Příjmy	%	Příjmy	%	Příjmy	%	
2004	-	-	-	-	-	-	1 000	100	1 000
2005	-	-	-	-	40 000	43,1	19	0	92 714
2006	-	-	20 505	6,6	102 770	32,9	6 078	2	312 014
2007	-	-	61 000	13	21 000	4,5	7 810	1,7	468 937
2008	-	-	77 500	10	12 000	1,5	7 936	1	773 040
2009	537 000	21,9	175 000	7,1	-	-	6 000	0,2	2 457 439

V příloze č. 7 je zobrazen graf podílu jednotlivých příjmů na celkových příjmech v roce 2009.

Sdružení vzniká v září roku 2004 téměř výhradně kvůli zaštitění každoročního březnového Festivalu pro Tibet. Do konce tohoto roku se žádné akce neuskutečňují, proto jsou jedinými příjmy sdružení pouze členské příspěvky zakládajících členů.

Největší část příjmů v roce 2005 a 2006 tvoří příjmy z reklamy, dále pak vstupné z Festivalu pro Tibet a ostatních akcí a místní granty poskytnuté na tyto akce. V roce 2006 se navíc objevuje další důležitý zdroj financování, kterým jsou dary na provoz sdružení.

V roce 2007 se vše podstatně mění z důvodu otevření veřejné sbírky. Ta je i v následujících letech nejdůležitějším zdrojem příjmů. Přibývá také další činnost sdružení, kterou je prodej výrobků.

V následujících dvou letech stoupají příjmy z prodeje, výše darů na provoz sdružení a poskytnuté granty, ale jejich procentuální podíl na celkových příjmech v roce 2009 se výrazně snižuje, neboť rapidně rostou příjmy z veřejné sbírky a sdružení získává také grant MZV. Tyto dva zdroje tvoří v roce 2009 největší část příjmů.

V následující tabulce jsou příjmy ze všech činností za jednotlivé roky sečteny a jsou k nim uvedeny také odpovídající výdaje (přímé i režijní) a vypočten výsledek hospodaření.

Tab. 4.11 Přehled celkových příjmů, výdajů a výsledků hospodaření v letech 2004 – 2009 v Kč

Rok	Příjmy celkem	Výdaje přímé	Výdaje režijní	Výdaje celkem	VH
2004	1 000	0	0	0	1 000
2005	92 714	58 309	21 330	79 639	13 075
2006	312 014	209 176	33 503	242 679	69 335
2007	468 937	386 440	29 853	416 293	52 644
2008	773 040	627 230	77 605	704 835	68 205
2009	2 457 439	2 390 352	0	2 390 352	67 087

Graf celkových příjmů, výdajů a výsledků hospodaření v letech 2004 – 2009 vycházející z uvedené tabulky je zobrazen v příloze č. 8.

Čím jsou tvořeny celkové příjmy za jednotlivé roky, je patrné již z tabulky 4.10. Částka přímých výdajů v letech 2005 a 2006 je ovlivněna především výdaji na Festival pro Tibet a čerpáním místních grantů. Následující roky převážná část výdajů souvisí s veřejnou sbírkou, ze které 95 % putuje v rámci projektů sdružení na charitativní účely do zahraničí. V roce 2009 je celková částka výdajů ovlivněna, vedle výdajů spojených s veřejnou sbírkou, také čerpáním grantu MZV ve výši 820 381 Kč.

Režijní výdaje v roce 2008 jsou o dost vyšší, neboť se zvýšily celkové režijní výdaje. Je to dáno tím, že sdružení v tomto roce platilo letenku do Indie a vyšší cestovní výdaje v rámci ČR z důvodu rozsáhlejšího Festivalu pro Tibet.

Z předcházejících tabulek však nelze zhodnotit výsledky jednotlivých činností sdružení – které činnosti jsou ziskové a které ztrátové a čím jsou tyto ztráty kryty. Tyto skutečnosti lze vyčíst z následující tabulky.

Tab. 4.12 Přehled výsledků hospodaření z jednotlivých činností v Kč v letech 2004 – 2009

VH / roky	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Festival pro Tibet a jiné akce	-	-10 170	-21 554	-8 605	-6 796	-11 000
Prodej zboží	-	-	-	-1 190	31 578	58 000
Aukce	-	-	-	-	-	68 981
Veřejná sbírka	-	-	-	11 395	25 384	67 995
Místní granty	-	-7 566	-13 712	-6 477	-31 676	-14 508
Grant MZV	-	-	-	-	-	-283 381
Dary na provoz sdružení	-	-	18 303	53 445	50 150	175 000
Reklama	-	30 797	80 872	-2 767	-5 571	-
Ostatní	1 000	14	5 426	6 843	5 136	6 000
VH celkem	1 000	13 075	69 335	52 644	68 205	67 087

Ve všech letech (2005 – 2009) dochází ke ztrátě z Festivalu pro Tibet a k přečerpání grantů určených na tento festival a další akce.

Tyto ztrátové činnosti jsou v roce 2005 kryty ziskem z reklamy, v roce 2006 vedle zisku z reklamy také dary na provoz sdružení.

Sdružení rozvíjí svou činnost a v roce 2007 začíná nakupovat a prodávat zboží, tato činnost však prozatím končí ve ztrátě. Dále je v tomto roce otevřena veřejná sbírka, z které může sdružení použít 5 % na úhradu nákladů se sbírkou spojených (zisk sdružení). Ztráty z jednotlivých činností (Festival pro Tibet, prodej zboží, přečerpání grantů na Festival pro Tibet a ztráta z reklamy) celkem ve výši 19 039 Kč jsou kryty především z darů na provoz sdružení.

V roce 2008 je již dosaženo zisku z prodeje, v daleko větší míře jsou však přečerpány granty na Festival pro Tibet. Je vybrána vyšší částka prostřednictvím veřejné sbírky, zvyšuje se tak i zisk sdružení z veřejné sbírky. Výsledky z ostatních činností jsou srovnatelné s předcházejícím rokem. Celková ztráta ve výši 44 043 Kč je kryta ziskem ve výši 112 248 Kč (dary na provoz sdružení, prodej zboží, zisk z veřejné sbírky a ostatní příjmy).

Rok 2009 je nejvíce ovlivněn získaným grantem MZV. Sdružení se uvázalo k samofinancování ve výši přes 30 % – nakonec činily celkové výdaje sdružení v rámci tohoto projektu 820 381 Kč (537 000 Kč přijatých od MZV – tato částka je obsažena v příjmech i výdajích, další výdaje ve výši 283 381 Kč jsou hrazeny sdružením ze zisků ze svých činností). Festival opět v tomto roce skončil ztrátou, muselo se pokrýt také přečerpání místních grantů. Celková částka ze ztrátových činností ve výši 308 389 Kč byla kryta především ze získaných

darů na provoz sdružení, uspořádané aukce obrazů, z prodeje zboží a výrazně se také zvedla částka vybraná v rámci veřejné sbírky. Celková částka ze ziskových činností činila 375 976 Kč.

4.1.8.1 Shrnutí

Ztrátové činnosti podnikatelských subjektů bývají zpravidla ukončeny. U neziskových organizací je však hlavním cílem naplňování poslání, nikoliv dosažení zisku. Jednou ze ztrátových a zároveň časově velmi náročných činností Občanského sdružení M.O.S.T. bývá Festival pro Tibet. Jeho hlavním účelem je však vzdělávání veřejnosti a zvyšování povědomí o jiných kulturách. I přes ztrátovost je tak jeho smysl naplněn.

Sdružení by se mělo zaměřit na získávání prostředků z jiných činností, u kterých je předpoklad, že budou oproti festivalu ziskové (rozšířit sortiment občůdku a zvýšit tím tržby či uspořádat více akcí podobných aukci obrazů a výrobků). Dále by se mělo ve větší míře zabývat také systematickým získáváním dárců či sponzorů (zaměřit se především na firmy), kteří by byli ochotni poskytovat prostředky pravidelně, aby se na ně sdružení mohlo spolehnout a aby jeho budoucí existence nebyla založena na náhodě.

Celkové výsledky hospodaření jsou v jednotlivých letech ziskové, což svědčí o životaschopnosti a stabilitě sdružení a o tom, že sdružení má dostatek prostředků na úhradu ztrátových akcí. Tento ukazatel nám však neposkytuje dostatek informací o rozvoji činnosti sdružení, které můžeme vyčíst např. z rozboru příjmů a výdajů sdružení v jednotlivých letech. Aktivita sdružení se neustále vyvíjí a s nimi rostou také dosažené příjmy a výdaje (viz. příloha č. 8). V roce 2006 je tento nárůst dán vysokou částkou získaných grantů na akce sdružení a dále vysokými příjmy z reklamy. V následujících letech jsou částky ovlivněny především příjmy z veřejné sbírky a v roce 2009 navíc příjmy z aukce, vysokých darů na provoz sdružení a hlavně získaného grantu MZV. Sdružení si tímto grantem mohlo dovolit zaměstnat 2 osoby, nakoupit vybavení a zaplatit další důležité služby, které vedou k vyšší profesionalizaci sdružení.

Existence sdružení a fungování jeho projektů jsou však v současné době závislé především na opětovném získání tohoto či podobného grantu. V případě, že by sdružení v následujících letech grant nezískalo, muselo by značně omezit svou činnost, neboť by nemělo dostatek prostředků na financování svých zaměstnanců a dalších potřebných výdajů. Je proto třeba věnovat se stejnou měrou jak dobročinným aktivitám, tak způsobu získávání financí na provoz sdružení a vytvoření fundraisingového plánu do budoucna.

4.2 Návrhy na zlepšení financování

Profesionální organizace, kterou se bezpochyby Občanské sdružení M.O.S.T. stává, nemůže záviset pouze na jediném, a hlavně v této ekonomicky nestabilní době dost nejistém, zdroji financování. Účelem grantů poskytovaných ze státních prostředků by podle mého názoru měla být pomoc neziskovým organizacím především v jejich počátcích. Postupně by se organizace měla osamostatňovat a najít si nové způsoby financování svých aktivit. Členové sdružení by se proto měli zamyslet, jaké vlastně existují zdroje financování, vybrat si z nich ty, které vyhovují aktivitám sdružení a využít je v nejvyšší možné míře. Kombinace různých fundraisingových zdrojů vede k větší jistotě, že při ztrátě některého z nich hned nedojde k existenčním problémům.

V této kapitole se pokusím o podání návrhů, jak lépe by mělo sdružení využívat různé zdroje financování, a tím se stát finančně nezávislejším.

4.2.1 Zvýšení samofinancování ziskem z prodeje výrobků

Samofinancování sdružení prostřednictvím Festivalu pro Tibet nepřipadá vůbec v úvahu – končí pravidelně ve ztrátě a pokud by došlo ke zvýšení vstupného, vedlo by to v ostravském regionu spíše k opačnému efektu – k poklesu návštěvnosti a tím snížení příjmů.

Jediným pravidelným zdrojem samofinancování z dosavadních činností Občanského sdružení M.O.S.T. tedy zůstává prodej výrobků dovezených z Indie.

V této kapitole se pokusím zhruba vyčíslit, kolik zboží by sdružení mělo nakoupit v Indii a následně prodat v České republice tak, aby bylo schopno fungovat a řídit své projekty v případě, že nezíská grant MZV či jemu podobný.

V příloze č. 9 je uvedena tabulka s návrhem ideální a omezené varianty celkových ročních nákladů Občanského sdružení M.O.S.T. V tabulce jsou uvedeny ve 2 sloupečcích 2 varianty objemu nákladů – v prvním (ideální varianta) jsou vyčísleny náklady v takové výši, aby se sdružení nemuselo v ničem omezovat, mělo by prostředky na mzdy pracovníků koordinujících projekty i na ostatní náklady spojené s prezentací a běžným chodem sdružení. Tyto částky jsou vybrány z žádosti Občanského sdružení M.O.S.T. o grant MZV v roce 2010, který byl sestaven na celkovou částku 1 045 000 Kč (690 000 Kč hrazeno ze zdrojů MZV, 355 000 Kč spolufinancováno sdružením). V druhém sloupečku (omezená varianta) jsou

uvedeny náklady bezpodmínečně nutné k tomu, aby sdružení nemuselo se svými projekty a aktivitami nutně skončit, ale mělo by výrazně omezené možnosti.

Ideální varianta

V ideálním případě má sdružení prostředky na vyplácení mezd dvěma zaměstnancům zabývajících se řízením projektů a dále odměny pro odborné konzultanty v oblasti psaní žádostí o granty, koordinace Festivalu pro Tibet aj., odměnu za pomocné administrativní práce, účetní a grafické práce, za správu webových stránek atd. Sdružení hradí dvěma osobám letenku do Indie, s tím spojené náklady na víza, cestovní pojištění, ubytování a stravu. Dále si pronajímá kancelář a platí náklady s tím spojené, nechává si profesionálně překládat své webové stránky a důležité dokumenty do angličtiny, posílá své zaměstnance na různá školení, má dost prostředků na hrazení cestovních nákladů v rámci České republiky, na nákup všeho potřebného materiálu, tiskařské práce a reklamu. Výsledné celkové roční náklady jsou vyčísleny na 1 045 000 Kč.

Omezená varianta

Ve sdružení se stará o projekty pouze jeden zaměstnanec. Účetní je potřeba v plné míře, snižuje se však odměna za správu webu a náklady na ostatní práce se zcela ruší – musí se vystačit se základními znalostmi členů z daných oblastí nebo na tyto práce najít dobrovolníky. Letenka, vízum a pojištění jsou hrazeny pouze pro jednu osobu, ta si však ubytování a stravu zařizuje sama z vlastních zdrojů. Náklady na místní dopravu se snižují o více než polovinu, je však potřeba, alespoň v menší míře, prezentovat sdružení a jeho projekty přednáškami a zařizovat akce na různých místech – s tím jsou také spojeny nižší cestovní náhrady. Kancelář však sdružení potřebuje a musí také hradit náklady s tím spojené. Kancelářské potřeby, poštovné, kopírování, tisk a reklamu lze snížit, ne však úplně zrušit. Náklady na vybavení, překlad či na školení zaměstnanců mohou být v tomto krajním případě nulové. Bankovní poplatky zůstávají stejné. Výsledné minimální celkové roční náklady na chod sdružení činí 543 200 Kč.

Výsledná částka těchto nákladů by mohla být nižší, kdyby se např. našla nějaká sponzorská firma, která by byla ochotna sdružení poskytnout zdarma nebo za nižší nájem kancelářské prostory. Další možností je dohodnout nižší bankovní poplatky výměnou za

reklamu dané bankovní instituce na akcích a stránkách sdružení nebo najít další dobrovolníky, kteří by byli ochotni zdarma půjčit automobil či vykonat určitou práci. O tyto skutečnosti se však v tuto chvíli nelze opřít, proto budu počítat s výslednou částkou celkových minimálních nákladů ve výši 543 200 Kč – tedy částkou potřebnou pro zachování existence sdružení a jeho projektů.

V této chvíli podporuje projekty sdružení 185 kmotrů. Ti přispívají různými částkami – podle toho, ve kterém podporovaném místě se jejich kmotřenec nachází a podle data, ke kterému ho začali podporovat. Nyní už projekt „Kmotrovství na dálku“ neprobíhá prostřednictvím veřejné sbírky, ale účtuje se přes náklady a výnosy sdružení s tím, že všichni kmotři souhlasili s použitím 15 % jejich příspěvku na administrativní náklady sdružení. V počátcích projektu se na mníšky v kláštorech platilo 5 000 Kč ročně, většina kmotrů od roku 2010 zvýšila tuto částku na 5 880 Kč (aby kláštery nedostávaly méně než v minulých letech – 880 Kč totiž použije sdružení na úhradu svých nákladů). Od roku 2009 se pro nové kmotry přispívaná částka zvýšila na 6 500 Kč, na staré Tibetany v exilových vesničkách se platí 5 500 Kč. Někteří také z vlastní vůle posílají vyšší částku, než se zavázali ve smlouvě.

Tab. 4.13 Přehled částek přispívaných jednotlivými kmotry za rok 2009

Přispívaná částka	Počet kmotrů	Přispívaná částka x počet kmotrů
5 000	1	5 000
5 500	28	154 000
5 880	75	441 000
6 500	63	409 500
6 600	1	6 600
7 000	3	21 000
7 200	2	14 400
7 500	1	7 500
8 000	4	32 000
12 000	7	84 000
Σ	185	1 175 000 Kč

V následujícím textu jsou zvýrazněny částky, které může sdružení použít na úhradu svých nákladů.

V případě, že budou dosavadní kmotři platit i v následujících letech stejné částky, z jejich příspěvků může sdružení na úhradu svých nákladů použít **176 250 Kč** (15 % z 1 175 000,-).

Během roku 2010 se členové chystají zapojit do projektu další kmotřence a zvýšit tak celkový počet podporovaných lidí ze 185 na 300. Jelikož je o podporu tohoto projektu docela velký zájem, předpokládá se, že do konce roku najdou téměř všichni noví kmotřenci své kmotry. Další přispívané částky by v takovém případě činily:

- 22 nových kmotrů \times 5 500 Kč (podpora dalších 22 starých Tibetanů) = 121 000 Kč,
- 93 nových kmotrů \times 6 500 Kč (podpora dalších mníšků v kláštorech a uprchlých tibetských dětí) = 604 500 Kč.

Další celková částka příspěvků by tedy byla 725 500 Kč, z nichž 15 % na úhradu nákladů sdružení činí **108 825 Kč**.

Vedle příspěvků kmotrů každý rok posílají peníze na projekty i ostatní lidé ve výši kolem 200 000 Kč. Z toho 15 % činí **30 000 Kč**.

Dary na provoz sdružení jsou těžko odhadnutelné, počítejme však s variantou, kdy by sdružení získalo pouze **70 000 Kč** (20 000 Kč již má přislíbeno jako každoroční podporu od Nadačního fondu Pomozme dětem žít lépe).

Dále pak může sdružení počítat s granty na Festival pro Tibet, které pravidelně získává z místních rozpočtů, alespoň ve výši **40 000 Kč**.

K úhradě celkových nákladů sdružení tedy chybí tato částka, která může být uhrazena ze zisku z prodeje zboží:

$$(543\,200 - 176\,250 - 108\,825 - 30\,000 - 70\,000 - 40\,000) = 118\,125 \text{ Kč.}$$

Při nákupu zboží v Indii je třeba brát v úvahu tyto náklady:

- náklady na přepravu, které činí cca 15 % z nákupní ceny,
- clo – počítám s průměrnou cenou 5 % z nákupní ceny (výrobky textilního charakteru mají nejvyšší clo – kolem 8 %, papírové výrobky jsou bez cla, ostatní věci prodávané sdružením se pohybují okolo 3-4 %),
- odměna za práci spojenou s organizací prodeje ve výši 20 % z nákupní ceny.

V případě, že by se nakoupilo zboží v hodnotě 10 000 Kč:

- náklady by činily: 10 000 Kč (nákup) + 1 500 Kč (náklady na přepravu) + 500 Kč (clo) + 2 000 Kč (odměna za práci) = 14 000 Kč,
- výnosy by činily cca 30 000 Kč (zboží v Indii je velice levné, v ČR se tedy může prodávat za 3x vyšší cenu, než je cena nákupní),

- zisk by v tomto případě činil $30\,000\text{ Kč} - 14\,000\text{ Kč} = 16\,000\text{ Kč}$, což je 1,6 násobek nákupní ceny.

Pokud potřebujeme dosáhnout zisku ve výši 118 125 Kč, což je vlastně tento 1,6 násobek, **musíme nakoupit zboží za částku** $100 \times 118\,125/160 = 73\,828\text{ Kč}$.

Shrnutí zisků z jednotlivých činností, z kterých je možno hradit potřebné minimální roční výdaje sdružení, je tedy následující:

Zisky

176 250 Kč	15 % z příspěvků stávajících kmotrů
108 825 Kč	15 % z příspěvků nově získaných kmotrů
30 000 Kč	15 % z příspěvků ostatních osob na projekty
70 000 Kč	dary na provoz sdružení
40 000 Kč	granty na Festival pro Tibet
118 125 Kč	zisk z prodeje výrobků

Σ **543 200 Kč**

4.2.2 SWOT analýza

Název SWOT analýzy je odvozen od počátečních písmen anglických slov Strengths (silné stránky), Weakness (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (ohrožení). Silné a slabé stránky se týkají vnitřního prostředí organizace, příležitosti a ohrožení naopak existují v souvislosti s okolním světem. Důkladnou analýzou těchto čtyř oblastí si organizace může uvědomit spoustu důležitých informací o své pozici, možnostech do budoucna a co je v organizaci nutno změnit či vylepšit.

Většina z takto získaných informací ve své podstatě může souviset i s financováním organizace. Dobrá reklama, spolupráce s dalšími známými organizacemi, stabilita či zkušenosti vedou k větší důvěře ze strany veřejnosti, firem či státních orgánů a tím k vyšší pravděpodobnosti získání finanční podpory od všech těchto subjektů.

Dle konzultace s vedením sdružení jsem došla k následujícímu zhodnocení:

4.2.2.1 Silné stránky

- **Občanské sdružení M.O.S.T. je ve svém regionu poměrně známou organizací působící již sedmým rokem**
- **dlouholeté zkušenosti s pořádáním kulturně vzdělávacích akcí**
- **originální a atraktivní projekt s poměrně nízkou konkurencí**

Projekt „Kmotrovství na dálku“ je zaměřen především na pomoc dětem, na což bývá daleko lepší odezva než např. na pomoc drogově závislým. Myslím si, že „konkurencí“ v tomto případě mohou být projekty občanského sdružení Potala nebo projekt Adopce na dálku od Arcidiecézní charity Praha, které fungují na podobném principu podpory.

- **dlouhodobá spolupráce s organizacemi v cílových oblastech, vzájemná důvěra**

Občanské sdružení M.O.S.T. v Indii spolupracuje s organizacemi *Tibetan Homes Foundation (THF) Mussorie* (byla založena J.S. dalajlamou v roce 1962 za pomoci indické vlády, stará se o 2 500 uprchlých tibetských dětí), *Tibetské exilové vesnice v Ladakhu* (25 kempů s celkem 8 000 tibetských uprchlíků), *Nadace Sapan Foundation* (vznikla v roce 2006 za účelem vybudování ženské klášterní školy), *Klášterní školy v Ladakhu a údolí Spiti*.

- **spolupráce s jinými neziskovými organizacemi v ČR**

Jedná se především o spolupráci s *o.s. Lungta* (spoluorganizování návštěv mnichů, různých přednášek, předávání informací ohledně cílových oblastí apod.), *o.s. Potala* (zajišťování přednášek předsedkyně tohoto sdružení v Ostravě v rámci Festivalu pro Tibet), *FoRS* – České fórum pro rozvojovou spolupráci (Občanské sdružení M.O.S.T. je v současnosti pozorovatelem této organizace), *Hnutí Brontosaurus* (zajištění možnosti vyučování v klášterních školách v Ladakhu pro dobrovolníky této organizace – vzdělávání mnichů v oblasti ochrany životního prostředí), *Amnesty International* (pozvání k debatě věnované tematice lidských práv v rámci Festivalu pro Tibet), *Nadační fond „Pomozme dětem žít lépe“*.

- **spolupráce s firmou Grund a.s**

- **spolupráce se školskými zařízeními v ČR**

Sdružení má dobré vztahy hlavně s *Ostravskou univerzitou* (sdružení zajistilo promítání filmů a přednášky několika odborníků na půdě Filozofické fakulty; Pedagogická fakulta již 2x poskytla své místnosti v prostorách školy na sypání pískové mandaly buddhistickými mnichy) a s katedrou rozvojových studií na Přírodovědecké fakultě *Univerzity Palackého v Olomouci* (umožnění stáže pro studenta tohoto oboru v Ladaku v létě 2009, totéž je plánováno i v dalších letech, spoluorganizace plánované návštěvy představitele dětské exilové vesnice ze Severní Indie – září 2010). Dále pracovníci a členové sdružení pořádají občasné přednášky na *středních školách* v regionu.

- **pravidelné finanční zdroje z orgánů místní správy** (granty Statutárního města Ostravy a městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz na Festival pro Tibet),

- **vysoké procento individuálního dárcovství**

Jedná se však především o dárce, kteří přispívají na podporu projektů, z kterých může sdružení použít na úhradu svých nákladů jen 15 %. Jednou z možností, jak zvýšit finanční zdroje, je oslovit všeobecné dárce s žádostí o přesměrování (poskytnutí) části darů na provoz sdružení.

- **udržování kontaktu s individuálními dárci (kmotry)**

Sdružení pořádá pravidelná setkání s kmotry, posílá jim zprávy o aktuální situaci v podporovaných místech v Indii, děkovné dopisy, vánoční a novoroční přání apod.

- **schopní a nadšení pracovníci a členové sdružení**

Stálí členové a pracovníci jsou ochotni věnovat sdružení hodně energie a času. Velmi přínosným prvkem jsou také profesionální zkušenosti některých členů v oblastech žádostí o granty, organizace činností a strategického plánování.

- **podpora významných osobností**

Jedním z kmotrů a podporovatelů sdružení je poslanec Parlamentu ČR Ing. Radim Chytka, dále svou podporu projevila Skupina přátel Tibetu, v níž je řada známých politiků (RNDr. Martin Bursík, PhDr. Kateřina Jacques, Ing. Lucie Talmanová, Ing. Radim Chytka a další) – poslali sdružení oficiální dopis, ve kterém stvrzují, že Občanské sdružení M.O.S.T. je

profesionální a důvěryhodná nezisková organizace, se kterou mají dobrou zkušenost. Akce sdružení pořádané v Praze také pravidelně navštěvuje herečka Barbora Hrzánová.

4.2.2.2 Slabé stránky

- **neexistence dlouhodobého strategického plánu**

Sdružení prozatím plánovalo své aktivity na maximálně rok dopředu. Je však potřeba si zodpovědět některé otázky dlouhodobého charakteru – např. jak zajistit finanční udržitelnost sdružení nebo kolik osob celkem a v kterých oblastech chce sdružení podporovat (jen dosavadní oblast Severní Indie nebo rozšíření do dalších oblastí).

- **závislost na veřejných zdrojích, nízké procento samofinancování**

- **nedostatečné využívání firemního a nadačního fundraisingu či jiných fundraisingových zdrojů**

Nadační fond Pomozme dětem žít lépe a firma Grund a.s jsou jediné organizace, které přislíbily sdružení svou dlouhodobou podporu. Myslím si, že v sektoru firemního nebo nadačního fundraisingu je velký potenciál, kterého sdružení prozatím nevyužívá.

- **neexistence pracovní pozice fundraisera**

- **nedostatečné vzdělání osob v oblasti fundraisingu, Public Relations (PR), vedení dobrovolníků aj.**

Jelikož ve sdružení není vytvořena pozice fundraisera, měli by se problémem financování sdružení zabývat pracovníci sdružení nebo některý z členů. Není však přesně určeno, kdo má za tuto oblast zodpovědnost, proto řešení této otázky stagnuje. Zaměstnanci sdružení za sebou mají jen základní fundraisingový kurz, přičemž při svém pracovním zaneprázdnění nemají na tuto oblast dostatek času. Je potřeba proškolení i v dalších oblastech, aby se sdružení stalo profesionálnější a mohlo snadněji fungovat.

- **potřeba doladění vnitřních pravidel fungování**

Je nutno stanovit kompetence, povinnosti a oblasti zodpovědnosti pracovníků a aktivních členů.

- **působení v méně bohatém regionu**

Myslím si, že z kulturně vzdělávacích akcí pořádaných sdružením by se v jiné oblasti v ČR dalo vytěžit vyššího zisku, mohlo by být vyšší vstupné aniž by klesla návštěvnost (na mnoho programů v Ostravě je vstupné dobrovolné).

- **snižující se počet aktivních členů**

Nejvíce aktivních členů v různých městech mělo sdružení v roce 2008, většinou však pomáhali jen na krátkou dobu. Kromě nich však ještě sdružení opustili také dlouholetí členové a pomocníci, což vedlo k výraznému oslabení aktivit.

- **není vytvořen plán práce pro případné dobrovolníky**

V případě, že se objeví dobrovolníci, kteří chtějí sdružení pomoci, jsou jim většinou přiděleny pouze jednorázové administrativní úkoly. Po jejich splnění neexistuje plán dalších prací, se kterými by mohli dobrovolníci pomoci, což vede k jejich odmlčení, není s nimi udržován kontakt a tím sdružení o tyto cenné lidi přichází.

- **časové vytížení zaměstnanců**

Zaměstnanci jsou vedle svých povinností (koordinace projektů, medializace apod.) nuceni se zabývat také velkým množstvím úkolů administrativního charakteru a dalšími pracemi, které by mohl zastat někdo jiný, méně školený. Zaneprázdněností těchto pracovníků sdružení přichází o důležitý potenciál, protože nejsou využívány jejich schopnosti a znalosti (mají např. přímé zkušenosti z oblasti, kam je směřována podpora, mohli by tyto znalosti předávat veřejnosti formou přednášek a získávat tak nové lidi k podpoře svých projektů).

- **nedostačující medializace sdružení a jeho projektů**

K prezentaci sdružení by mohlo být využito více sdělovacích prostředků i mimo ostravský region (více článků v časopisech, rozhovorů v rádiích apod.) – tuto činnost by měli dělat zaměstnanci sdružení, protože mají veškeré informace ohledně projektů. Bohužel však k tomu nemají časovou kapacitu.

- **potřeba užšího vztahu s většími subjekty v oblasti rozvojové spolupráce**
(potřeba dobrého přístupu k informacím, rozvoj osobních kontaktů)

4.2.2.3 Příležitosti

- **vytvoření dlouhodobého strategického plánu**
- **soulad projektů sdružení s cíli zahraniční rozvojové spolupráce ČR – možnost opětovného získání grantu MZV**
- **možnost využití nových zdrojů financování**

Sdružení by mohlo ve vyšší míře využívat *firemní a nadační fundraising*, vytvořit si kvalitní prezentační materiály (brožurky) a oslovit některé velké firmy nebo nadační fondy (Fond pomoci Siemens, Nadace Vodafone aj.). Firmy mohou vedle peněžní podpory nabídnout také určitý věcný dar (kancelářský potřeby, vybavení kanceláře apod.) nebo službu (možnost účasti na školení, překlad webových stránek apod.), sponzorství akcí, poskytnutí firemních prostor apod. Při výběru firem, kde se bude sdružení prezentovat, by se dalo využít také kontaktů na individuální dárci a navštívit firmy, ve kterých tito lidé pracují. Ve firmách by se vedle jednání s vedením dala zorganizovat také informační přednáška pro zaměstnance, kde by mohli být nalezeni noví individuální dárci.

Dalším zdrojem financování, který nebývá využíván, jsou *závěti*. Jakkoliv netradiční se zdá tento zdroj příjmů, je faktem, že např. v roce 2006 z něj připadlo 140 milionů Kč státu. Je zde možnost oslovit organizace starající se o staré lidi (např. Červený kříž) a požádat o podporu osoby, které nemají komu své jmění odkázat.

Možným fundraisingovým zdrojem jsou také *granty z Evropské Unie*. V současné době se členové sdružení zabývají podmínkami získání grantu Evropské komise.

- **využití známých tváří pro prezentaci sdružení**

Sdružení má mnohé kontakty na známé osobnosti, kterých by mohlo využít. Za každou velkou a úspěšnou neziskovou organizací stojí známá osobnost, kterou veřejnost považuje za důvěryhodnou. Doporučuji proto sdružení oslovit např. herečku Barboru Hrzánovou, která se sdružením sympatizuje, a prostřednictvím její podpory se tak více zviditelnit. Politiky bych v tomto případě neoslovovala.

- **nové formy získávání prostředků pro projekty sdružení (e-donation)**

Vedle peněžních prostředků od jednotlivých kmotrů by se dalo využít principu e-donation, což je možnost přispět prostřednictvím internetu na jednotlivé malé části projektu (např. při stavbě ženského kláštera by dárce mohl přispět na 1 nebo více oken, cihel apod., v případě podpory starých Tibetanů na pytel rýže, krávu atd.). K této formě podpory je však třeba znát přesné ceny těchto komodit v cílové oblasti. Také by bylo dobré dohodnout speciální podmínky s bankou, aby z každé přijaté částky nemuselo sdružení platit vysoké bankovní poplatky. E-donation je formou veřejné sbírky, sdružení tedy z přispívaných částek může na náklady spojené se sbírkou použít 5 %.

- **aktuální informace o vyhlašovaných grantech**

Sdružení může prostřednictvím předplatného časopisu Gratis, Grantového kalendáře na portálu www.neziskovky.cz, informačního servisu pro NNO na portálu <http://nno.ecn.cz> či elektronického zpravodaje Svět neziskovek získávat pravidelné informace o nově vyhlašovaných grantech, kterých by mohlo využít, či jiné důležité informace týkající se neziskového sektoru.

- **systematické vzdělávání pracovníků v oblasti fundraisingu či vytvoření funkce fundraisera**

- **vyšší medializace sdružení**

Pracovníci by mohli publikovat více článků v časopisech (o cestování i o projektech), oslovit Českou televizi a natočit dokument (o občanské sdružení M.O.S.T. mívá zájem pouze regionální televize v době Festivalu pro Tibet, je třeba se prezentovat celoročně a po celé ČR), nabídnout více rozhovorů do rádií. Mohla by se také oslovit městská informační centra v různých městech či hlavní prodejny určitých sportovních značek a umístit u nich informační tabule či pokladničky. Dle mého názoru, aby měla tato propagace vyšší účinek, členové sdružení by v daných městech měli uskutečňovat také přednášky, aby vešli do povědomí tamějších obyvatel.

- **větší rozsah prodeje výrobků z cílových oblastí (zvýšení samofinancování)**

- **propagace projektů sdružení v dalších regionech a v zahraničí – získání většího množství individuálních dárců**

Člověk, který o projektu neví, na něj nemůže ani přispět. Je proto třeba vyšší propagace a hledání nových kmotrů. Pokud dojde ke stagnaci a v ČR už nebudou další zájemci, mělo by se sdružení začít prezentovat také v zahraničí (na Slovensku je podle mě výhodou neexistence jazykové bariéry, ale na druhé straně jiné státy, např. Německo, by mohly přispět daleko vyššími prostředky). Jedna ze zaměstnankyň sdružení má také kontakty ve Švédsku, kde dostala nabídku uspořádat šňůru přednášek a získat tak nové kmotry, kvůli časové tísní se to však ještě neuskutečnilo.

- **využití sítě nynějších dárců k získání nových**

Členové by mohli uskutečnit přednášky pro spolupracovníky kmotrů v jejich firmě nebo uspořádat nějaké kulturní akce (např. ples) jako poděkování kmotrům za jejich podporu, kam by mohli přivést také své přátele a známé.

- **pravidelné vzdělávací aktivity o rozvojové spolupráci na středních školách**

Tímto programem se pomáhají formovat postoje mladých lidí, kteří si tímto mohou uvědomit hodnotu lidských práv a dozvědět se o situaci v rozvojovém světě. Vstupné pomůže zvýšit schopnost samofinancování sdružení a navíc se v řadách mladých lidí mohou najít noví dobrovolníci. S touto aktivitou souvisí také možnost podat žádost a získat grant MZV na rozvojové vzdělávání a osvětu.

4.2.2.4 Ohrožení

- **omezení množství získaných prostředků z důvodu ekonomické krize**
(od individuálních dárců, firem i ze státních zdrojů)
- **neúspěch v dotačním řízení MZV** (nezískání grantu MZV)
- **omezení činnosti či odchod hlavních pracovníků a dobrovolníků ze sdružení**

Sdružení vedou vesměs mladí lidé, kteří nemají závazky, což se však může v následujících letech změnit. V takovém případě prozatím není nikdo, kdo by v činnosti sdružení a ve vedení projektů pokračoval.

- **zahlčení pracovníků administrativními úkoly a méně podstatnými činnostmi**
- **nedostatečná komunikace s dobrovolníky**
- **nepřesné rozdělení povinností, nedokončování úkolů**
- **špatná komunikace se zahraničními spolupracujícími organizacemi**

Některé z podporovaných oblastí nemají přes zimu možnost komunikace (nefunguje internet, údolí je zasněženo a nedá se z něj dostat apod.) nebo je špatná komunikace dána tamějším postojem k životu (nizký smysl pro zodpovědnost, např. v případě potřeby nějakého dokumentu nebo dokladu trvá jeho zaslání i několik měsíců).

- **možná bezpečnostní rizika v pohraničních oblastech Indie** (hranice s Čínou, Pákistánem),
- **možné přírodní či zdravotní komplikace v místě projektu**

Člověk, který koordinuje projekty přímo v Indii, musí počítat se zdržením z mnoha důvodů – Indie je exotická země, kde člověk může dostat spoustu chorob, často dochází k dopravním komplikacím na úzkých himalájských cestách – nemožnost se dostat do místa určení (zasypání cesty kameny, její zasněžování či uzavření pro nebezpečnost, dopravní nehody apod.)

- **nutnost vézt peníze v hotovosti do některých cílových oblastí**

Některá místa, kam míří pomoc sdružení, nemají zřízena bankovní účty, přičemž jeho zřízení může z byrokratických důvodů trvat i několik let. Proto musí členové dovážet velké sumy peněz do těchto oblastí v hotovosti, čímž se vystavují nebezpečí okradení či ztráty.

5. Závěr

Cílem této diplomové práce je vyhodnotit dosavadní zdroje financování Občanského sdružení M.O.S.T. a zjistit, zda jsou prostředky získané z těchto zdrojů dostačující na financování nejen projektů sdružení, ale také na zajištění efektivního a profesionálního fungování samotného sdružení. Dále jsou podány návrhy týkající se zefektivnění nejen financování, ale i jiných oblastí, které by vedly k vyšší profesionalizaci a stabilitě sdružení.

Úvodní část práce je věnována základním právním aspektům týkajících se existence občanských sdružení, způsobům vedení jejich účetnictví a je zde nastíněna také problematika zdaňování u vybraných daní. V další části je představeno Občanské sdružení M.O.S.T. – jeho stručná charakteristika, popis činnosti a účetní a daňová oblast od jeho vzniku až do současnosti. Následuje analýza všech dosavadních způsobů financování Občanského sdružení M.O.S.T. Z výsledků vyplývá nutnost zvýšení samofinancování, aby se eliminovala závislost na dotacích z Ministerstva zahraničních věcí. Ty byly v letech 2009 a 2010 nejvýznamnějším zdrojem příjmů, jejich podpora v budoucnu však není zaručená. Dále je vypracována SWOT analýza, v rámci níž jsou podány další návrhy, které by mohly Občanskému sdružení M.O.S.T. pomoci nejen v oblasti financování, ale také např. v řízení lidských zdrojů či ve způsobech prezentace sdružení a jeho projektů.

Projekt „Kmotrovství na dálku“ je pro veřejnost atraktivní a dárci je podporován vysokými finančními prostředky. Větším problémem je však financování samotného sdružení. Jeho existence je zajišťována především prostředky z grantu MZV, který sdružení získalo na rok 2009 i 2010. Na tomto jediném zdroji je sdružení velmi závislé, nedá se však považovat za pravidelný příjem a spoléhat na něj. V případě, že by tento grant již nebyl poskytnut, může sdružení financovat svůj chod především z darů na provoz sdružení, z 15 % zisku z individuálních darů kmotrů na projekty a z prodeje výrobků. Dary na provoz sdružení jsou však získávány nesystematicky, neexistuje téměř žádný pravidelný dárcce, takže se na tento zdroj také nedá spoléhat. Proto jsem v kapitole „4.2.1 Zvýšení samofinancování ziskem z prodeje výrobků“ odhadla náklady potřebné k zajištění existence sdružení a vyčíslila minimální částku, za kterou by mělo sdružení nakoupit a prodat výrobky, aby ze zisku uhradilo své základní potřeby.

Dále jsou v rámci SWOT analýzy rozvedeny silné a slabé stránky sdružení, jeho příležitosti a ohrožení. Mezi slabé stránky patří nedostatky v diverzifikaci finančních zdrojů, fundraisingu, strategickém plánování a jiné. Všechny tyto oblasti však zároveň představují příležitosti – jejich zlepšením a využitím může Občanské sdružení M.O.S.T. významně posílit své postavení na trhu neziskových organizací. K silným stránkám naopak patří pevné vztahy s jinými organizacemi v ČR i zahraničí, vysoké pracovní nasazení stálých členů a zaměstnanců či atraktivita a transparentnost projektů sdružení.

Při zpracování těchto analýz jsem vycházela nejen z dokumentů sdružení (výkazy o hospodaření, stanovy) a z informací získaných od jeho pracovníků a členů, ale také z vlastních zkušeností vyplývajících z mého pětiletého členství v tomto sdružení.

Věřím, že tato práce může Občanskému sdružení M.O.S.T. přispět v řešení mnoha otázek týkajících se jeho fungování v budoucnu. Jednotlivé body vypracovaných analýz by měly dát především podnět vedení sdružení, aby se zamyslelo nad svými možnostmi a vypracovalo si plán do budoucna, který by vedl ke zkvalitnění a zefektivnění činnosti sdružení a jeho hlubší profesionalizaci.

Seznam použité literatury

Časopisy:

- 1) MORÁVEK, Z. Daň z příjmů u občanských sdružení. *Bulletin Komory daňových poradců České republiky*, 7. prosince 2009, s. 59-65. ISSN 1211-9946.

Elektronické zdroje:

- 1) Neziskovky.cz
<http://www.neziskovky.cz/>
- 2) Občanské sdružení M.O.S.T.
<http://www.protibet.org/>
- 3) Portál veřejné správy České republiky
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/17204?ks=1562

Knihy:

- 1) KOČÍ, P.; KABELOVÁ, K.; AUJEZDSKÝ, J.; LERCHOVÁ, S.; NÁHLOVSKÁ, J. *Nevýdělečné organizace 2009*. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. 316 s. ISBN 978-80-7357-415-4.
- 2) REKTOŘÍK, J. a kol. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 2. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2007. 187 s. ISBN 978-80-86929-25-5.
- 3) RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 10. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2009. 247 s. ISBN 978-80-7263-538-2.
- 4) STUHLÍKOVÁ, H.; KOMRSKOVÁ, S. *Zdaňování neziskových organizací: s příklady z praxe 2009*. 7. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2009. 309 s. ISBN 978-80-7263-510-8.

- 5) URBANCOVÁ, A.; KRYŠKOVÁ, Š. *Účetnictví nevýdělečných organizací* A. 2. vyd. Ostrava: VŠB – TUO, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

Zákony a vyhlášky:

- 1) České účetní standardy *pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.*
- 2) Vyhláška č. 504/2002 Sb., *kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.*
- 3) Vyhláška č. 507/2002 Sb., *kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.*
- 4) Zákon č. 16/1993 Sb., *o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.*
- 5) Zákon č. 83/1990 Sb., *o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.*
- 6) Zákon č. 117/2001 Sb., *o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.*
- 7) Zákon č. 357/1992 Sb., *o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.*
- 8) Zákon č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.*
- 9) Zákon č. 563/1991 Sb., *o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.*
- 10) Zákon č. 586/1992 Sb., *o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.*

Seznam zkratek

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
cca	přibližně
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČÚS	Český účetní standard
D	dal
Kč	Koruna česká
max.	maximálně
MD	má dáti
MV	Ministerstvo vnitra
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
např.	například
o. s.	občanské sdružení
odst.	odstavec
písm.	písmeno
popř.	popřípadě
RS	Rada sdružení
Sb.	sbírka
Tab.	tabulka
Tis.	tisíc
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
ÚZ	účetní závěrka
VH	výsledek hospodaření
VHr	Valná hromada
VZZ	výkaz zisku a ztráty
ZRS	zahraniční rozvojová spolupráce

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30. dubna 2010

.....
Bc. Iva Neboráková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Revoluční 1480, 735 32 Rychvald

Seznam příloh

Příloha č. 1: České účetní standardy č. 401 – 414

Příloha č. 2: Účtové třídy a skupiny dle směrné účtové osnovy

Příloha č. 3: Graf vyhodnocení prodeje výrobků v letech 2007 – 2009

Příloha č. 4: Graf vyhodnocení veřejné sbírky v letech 2007 – 2009

Příloha č. 5: Graf skutečných příjmů, celkových výdajů a výsledku hospodaření z grantu MZV

Příloha č. 6: Graf příjmů, výdajů a výsledků hospodaření z reklamy v letech 2005 – 2008

Příloha č. 7: Graf podílu jednotlivých příjmů na celkových příjmech v roce 2009

Příloha č. 8: Graf celkových příjmů, výdajů a výsledků hospodaření v letech 2004 – 2009

Příloha č. 9: Návrh ideální a omezené varianty celkových ročních nákladů Občanského sdružení M.O.S.T.

Příloha č. 1

České účetní standardy č. 401 – 414 (dále jen „ČÚS“)

ČÚS č. 401 – Účty a zásady účtování na účtech

ČÚS č. 402 – Otevírání a uzavírání účetních knih

ČÚS č. 403 – Inventarizační rozdíly

ČÚS č. 404 – Kursové rozdíly

ČÚS č. 405 – Deriváty

ČÚS č. 406 – Operace s cennými papíry a podíly

ČÚS č. 407 – Opravné položky k pohledávkám, rezervy a pohledávky po lhůtě splatnosti

ČÚS č. 408 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

ČÚS č. 409 – Dlouhodobý majetek

ČÚS č. 410 – Zásoby

ČÚS č. 411 – Zúčtovací vztahy

ČÚS č. 412 – Náklady a výnosy

ČÚS č. 413 – Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky

ČÚS č. 414 – Přejít z jednoduchého účetnictví na účetnictví

Příloha č. 2

Účtové třídy a skupiny dle směrné účtové osnovy

(Příloha č. 3 k vyhlášce č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví)

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

- 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
- 03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
- 04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
- 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
- 06 – Dlouhodobý finanční majetek
- 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

- 11 – Materiál
- 12 – Zásoby vlastní výroby
- 13 – Zboží

Účtová třída 2 – Finanční účty

- 21 – Peníze
- 22 – Účty v bankách
- 23 – Krátkodobé bankovní úvěry
- 24 – Jiné krátkodobé finanční výpomoci
- 25 – Krátkodobý finanční majetek
- 26 – Převody mezi finančními účty

Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy

- 31 – Pohledávky
- 32 – Závazky
- 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování
- 35 – Pohledávky ke sdružení
- 36 – Závazky ke sdružením a závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
- 37 – Jiné pohledávky
- 38 – Přechodné účty aktiv a pasiv
- 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 – volná

Účtová třída 5 – Náklady

- 50 – Spotřebované nákupy
- 51 – Služby
- 52 – Osobní náklady
- 53 – Daně a poplatky
- 54 – Ostatní náklady
- 55 – Odpisy , prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek
- 58 – Poskytnuté příspěvky
- 59 – Daň z příjmů

Účtová třída 6 – Výnosy

- 60 – Tržby za vlastní výkony a za zboží
- 61 – Změny stavu vnitroorganizačních zásob
- 62 – Aktivace
- 64 – Ostatní výnosy
- 65 – Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek
- 68 – Přijaté příspěvky
- 69 – Provozní dotace

Účtová třída 7 a 8

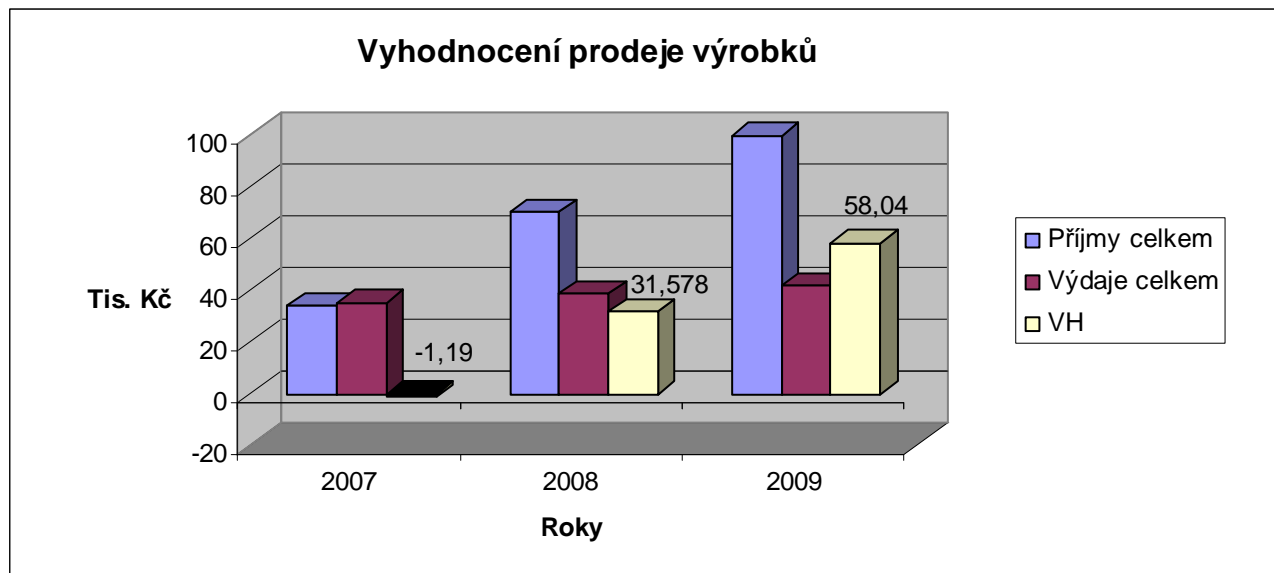
Účetní jednotky použijí účty účtové třídy 7 a 8 podle vnitřního předpisu.

Účtová třída 9 – Vlastní jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé úvěry a půjčky, závěrkové a podrozvahové účty

- 90 – Vlastní jmění
- 91 – Fondy
- 92 – Oceňovací rozdíly
- 93 – Výsledek hospodaření
- 94 – Rezervy
- 95 – Dlouhodobé bankovní úvěry a závazky
- 96 – Závěrkové účty
- 97 – 99 Podrozvahové účty

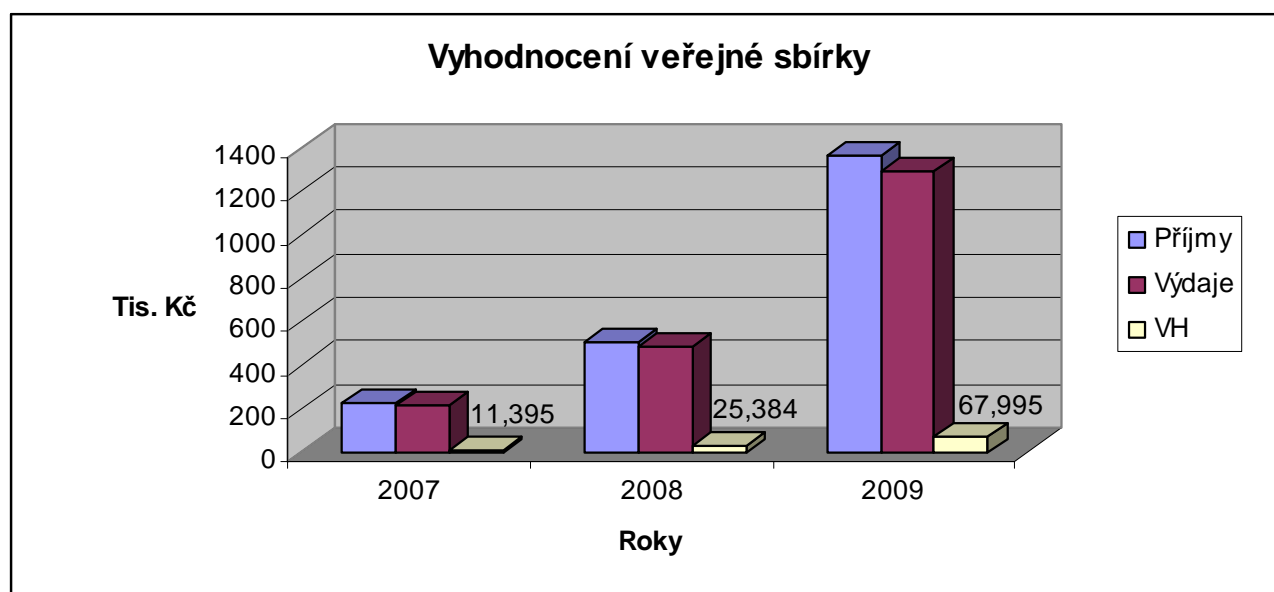
Příloha č. 3

Graf vyhodnocení prodeje výrobků v letech 2007 – 2009

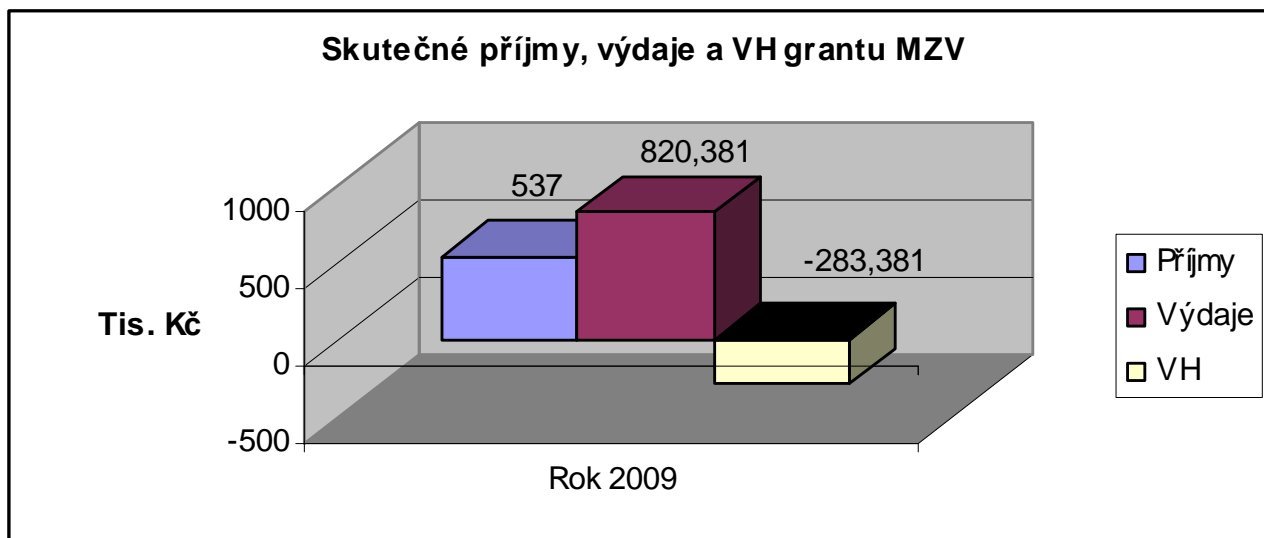
Příloha č. 4

Graf vyhodnocení veřejné sbírky v letech 2007 – 2009

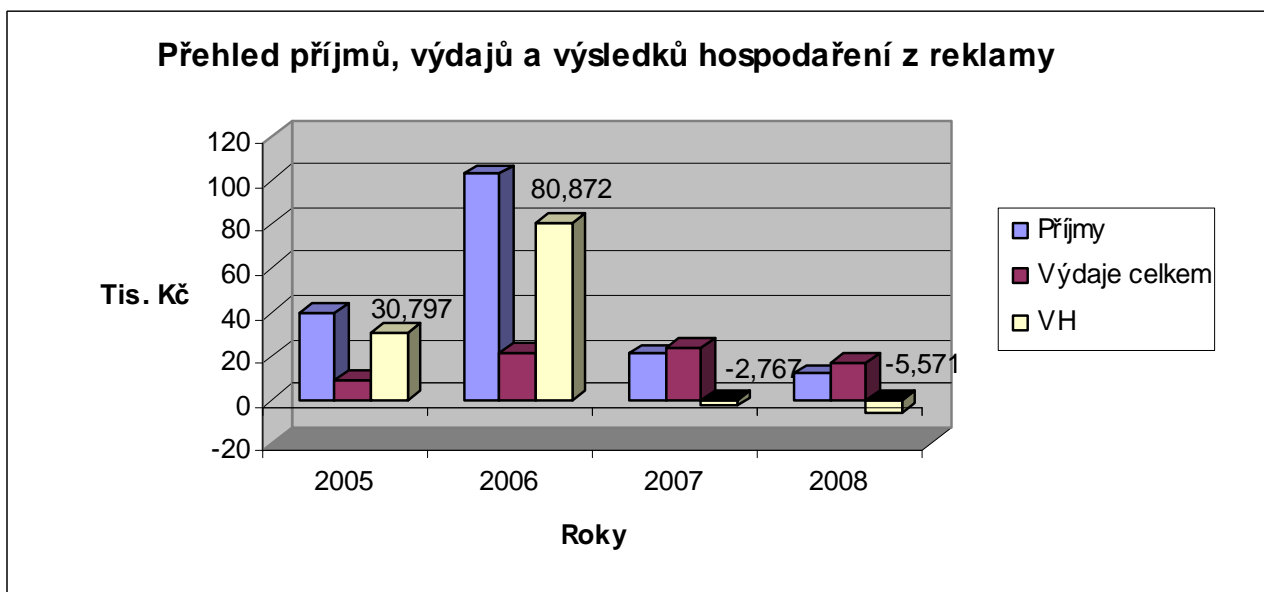
Příloha č. 5

Graf skutečných příjmů, celkových výdajů a výsledku hospodaření z grantu MZV

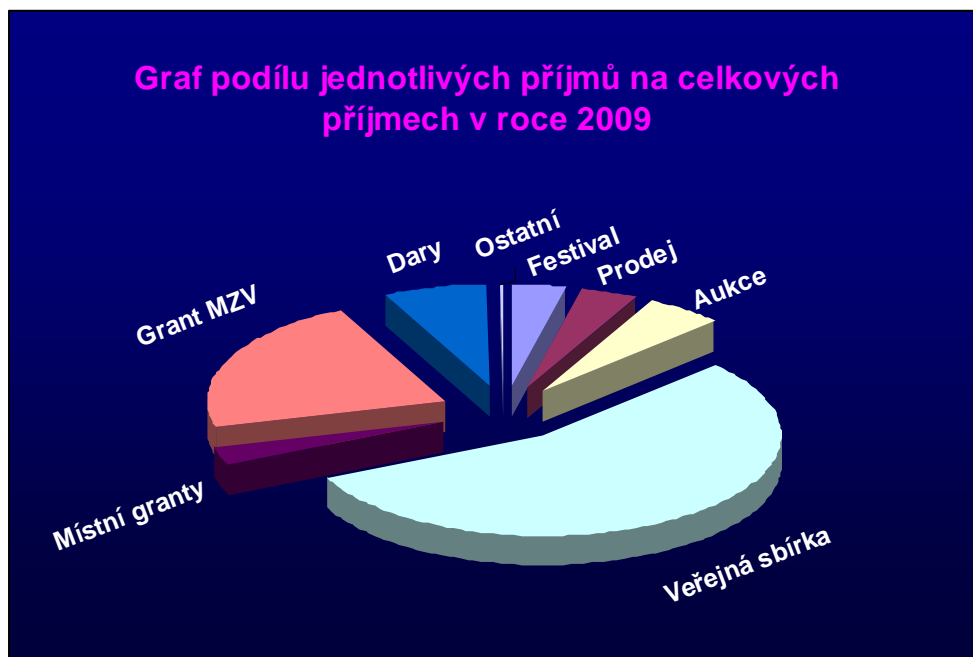
Příloha č. 6

Graf příjmů, výdajů a výsledků hospodaření z reklamy v letech 2005 – 2008

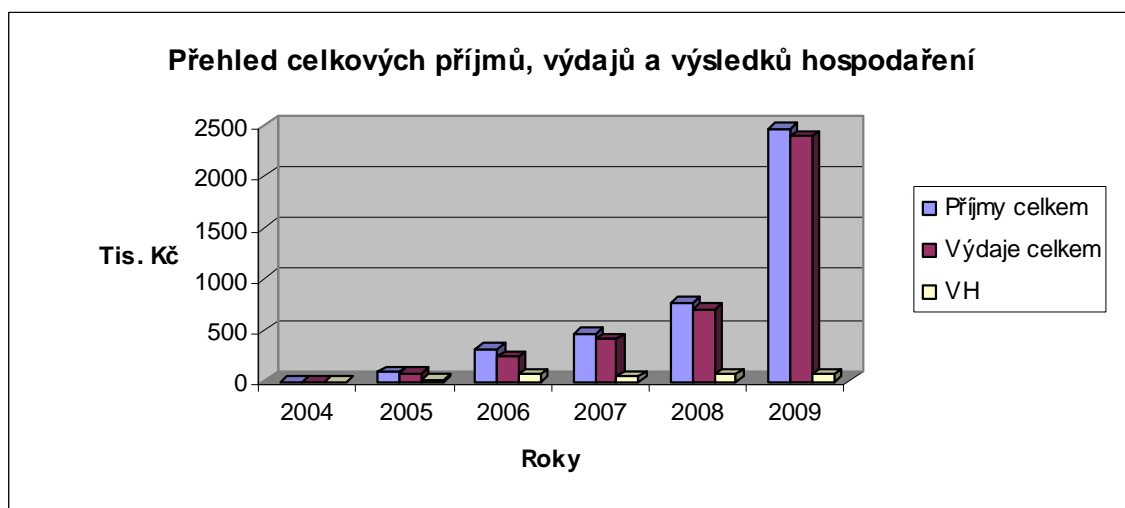
Příloha č. 7

Graf podílu jednotlivých příjmů na celkových příjmech v roce 2009

Příloha č. 8

Graf celkových příjmů, výdajů a výsledků hospodaření v letech 2004 – 2009

Příloha č. 9

Návrh ideální a omezené varianty celkových ročních nákladů

Občanského sdružení M.O.S.T.

Druh výdajů	Celkové náklady projektu (v CZK) - ideální varianta	Celkové náklady projektu (v CZK) - omezená varianta
1. Osobní náklady (mzdové náklady včetně zákonných odvodů na zdravotní a sociální pojištění nebo náklady na experty; každá osoba vlastní řádek, management a experti CV v příloze)		
1.1 Management	270 000,00	270 000,00
1.1 Management	150 000,00	0,00
1.2 Experti / konzultanti	9 200,00	0,00
1.2. Experti / konzultanti	9 200,00	0,00
1.3 Administrativní/pomocný personál	6 000,00	0,00
Osobní náklady - mezisoučet	444 400,00	270 000,00
2. Cestovní náklady		
2.1 Mezinárodní cestovné	46 000,00	20 000,00
2.2 Místní doprava	37 200,00	15 000,00
2.3 Náklady na provoz vozidla		
2.4 Ubytování	12 000,00	0,00
2.5 Víza	3 200,00	1 600,00
2.6 Zdravotní příprava (očkování, léky, bezpečnostní školení)		
2.7 Cestovní pojištění	5 200,00	2 600,00
2.8 Diety (dle platných právních předpisů)	3 300,00	0,00
Cestovní náklady - mezisoučet	106 900,00	39 200,00
3. Vybavení a dodávky zboží (pouze plně pro účely projektu, vše nutno specifikovat)		
3.1 Dlouhodobý nehmotný majetek (software, nehmotné výsledky výzkumu, ocenitelná práva apod.)		
3.2 Dlouhodobý hmotný majetek (pozemky, stavby, movité věci (doba použitelnosti > 1 rok), základní stádo, tažná zvířata apod.)		
3.3 Odpisy		
3.4 Zásoby, materiál		
3.5 Energie		
3.6 Ostatní vybavení (dataprojektor, externí HDD)	36 000,00	0,00

Vybavení a dodávky zboží - mezisoučet	36 000,00	0,00
4. Přímé náklady v místě realizace (pouze plně sloužící pro účely projektu - nutno prokázat účetními doklady)		
4.1 Pronájem nemovitostí	60 000,00	60 000,00
4.2 Služby související s pronájmem nemovitostí (telefon/internet, topení, voda, ostražba, drobné opravy)	60 000,00	50 000,00
4.3 Drobný materiál (př. kancelářské potřeby)	30 000,00	20 000,00
4.4 Ostatní přímé náklady v místě realizace (poštovné ČR i zahraničí)	32 400,00	24 000,00
Přímé náklady v místě realizace - mezisoučet	182 400,00	154 000,00
5. Subdodávky (služby plně zajištěné externí dodávkou)		
5.1 Průzkumné, stavební, montážní, servisní, zabezpečovací a další technické práce		
5.2 Expertní služby (správa webových stránek 20.000, grafické práce 10.000, účetní práce 36.000, supervize 3.500, právní a ekonomické poradenství 5.000)	74 500,00	48 000,00
5.3 Doprava materiálu a zboží (včetně cla a pojištění)	16 000,00	
5.4 Půjčovné za osobní automobily	19 800,00	8 000,00
5.5 Nájemné za najaté movité věci (stroje, přístroje, zařízení apod.)		
5.6 Překlady, tlumočení	6 000,00	0,00
5.7 Kopírování, tisk	53 000,00	15 000,00
5.8 Náklady na konference, semináře, školení	12 000,00	0,00
5.9 Finanční služby (bankovní poplatky apod.)	4 000,00	4 000,00
5.10 Ostatní (reklama)	25 000,00	5 000,00
Subdodávky - mezisoučet	210 300,00	80 000,00
6. Přímá podpora cílovým skupinám		
6.1 Cestovné, stravné		
6.2 Úhrada poplatků (stipendia, školení, registrační poplatky)		
6.3 Ostatní přímá podpora (nutno specifikovat)		
Přímá podpora cílovým skupinám - mezisoučet		
7. Ostatní uznatelné přímé náklady projektu		
7.1 Ostatní přímé náklady (nutno specifikovat)		
Ostatní - mezisoučet		
8. Přímé náklady projektu celkem (1-7)	980 000,00	543 200,00
9. Administrativní (nepřímé) náklady (maximálně 7% z CELKOVÉ VÝŠE POSKYTNUTÉ DOTACE - není nutné prokazovat účetními doklady)	65 000,00	0,00
10. Celkové oprávněné náklady (8+9)	1 045 000,00	543 200,00